De Zuid Afrikaan

VEREENIGD MET DE VOLKSVRIEND.

KAAPSTAD, DONDERDAG, 25 MEI, 1882.

NO. 4,130

DEEL 52.

UNION LIJN.

KONINKLIJKE MAILDIENST

De Stoombootmaatschappij **"UNION"** (GELIMITEERD).

De Stoomboothoten dezer Maatschappij vertrekken van Kaapstad naar

ENGELAND,

via MADEIRA, om den anderen DINGSDAG, de St. HELENA en ASCENSION aanleggende op bepaalde tusschentijden.

Om de Veertien Dagen een Extra Boot tusschen de Maalbooten in.

TROJAN, Kapt. COXWELL, 23 Mei.
ANGLIAN, Kapt. OWEN, 31 Mei.
DURBAN, Kapt. BALLARD, 6 Junij.
SPARTAN, Kapt. DRAPER, 20 Junij.
GERMAN, Kapt. WAIT, 28 Junij.
ATHENIAN, Kapt. WARLEIGH, 18 Julij.

NAAR DE KUSTHAVENS EN NATAL

Vertrekken zij WEKELIJKS, na aankomst van iedere Stoomboot van Engeland.

Retourkaartjes worden uitgereikt tegen verminderde Prijzen.

Voor Vracht of Passage doe men aanzoek bij de "Union" Maatschappij.

THOS. E. FULLER,
Direkteur-Generaal voor Zuid-Afrika.

Naar Engeland via St. Helena en Madeira.

DE Kon. Maalstoomboot DURBAN, H. BALLARD, Gezagvoerder, zal als boven vertrekken op Dingsdag, 6 Junij, ten 4 ure n.m. Passagiers gelieven aan boord te gaan aan de Oostkaai, (Alfred Dok), niet later dan 3 uur n.m. Geen lading zal na 12 uur 's middags op den zeildag worden aangenomen.

Voor Vracht of Passage doe men aanzoek bij de "Union" Stoombootmaatschappij.

Naar Mosselbaai, Algoabaai, Kowie en Oost Londen.

DE Kon. Maalstoomboot SPARTAN H. E. DRAPER, Gezagvoerder, van Engeland verwacht, op of omtrent 25 dezer, zal als boven vertrekken zoo spoedig mogelijk na ontscheping harer plaatselijke lading.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Stoombootmaatschappij "Union."

Naar Port Natal, aanleggende te Mosselbaai, Algoabaai en Oost Londen.

DE Kon. Maalstoomboot DANUBE. H. C. HEPWORTH, Gezagvoerder, zal als boven vertrekken zoos poedig mogelijk na aankomst van de Spartan van Engeland.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Stoombootmaatschappij "Union."

ZUID-AFRIKAANSCHE

KONINKLIJKE MAILDIENST.

De "Castle Mail Packets" Maatschappij.

DE Stoombooten dezer Linie vertrekken van Kaapstad naar **Londen** om den anderen Dingsdag, via **Madeira** en **Plymouth**, te **Sint Helena** en **Ascencion** aanleggende op bepaalde tusschentijden. Retourkaartjes worden uitgereikt tegen eene vermindering van 10 percent, tusschen Engeland en de Kaapkolonie en Natal.

1882.
Extra St.—LAPLAND, Kapt. JAS. POTTS.
Mei 30.—DRUMMOND CASTLE, Kapt. J. HOWSON.
Extra St.—TAYMOUTH CASTLE, Kapt. H. RIGBY.
Junij 13.—CONWAY CASTLE, Kapt. J. D. JEFFRIES, R.N.R.
Junij 27.—GRANTULLY CASTLE, Kapt. E. JONES, R.N.R.
Julij 11.—KINFAUNS CASTLE, Kapt. A. WINCHESTER.

ANDERSON & MURISON,
Agenten.

BERIGT.

ALLEN die tusschen 1 JANUARIJ 1880 en 31 DECEMBER 1881, **GUANO GEKOCHT HEBBEN**, worden vriendelijk verzocht het door hen verschuldigde ONMIDDELLIJK te KOMEN BETALEN, daar er anders geregtelijke stappen zullen moeten worden ingesteld.

GEBROEDERS McLACHLAN.

37 Hasteelstraat, Kaapstad.

UIT DE HAND TE KOOP

EEN uitmuntende Wijnplaats, gelegen in de nabijheid van Lady Grey Spoorweg Statie, te Kl in Drakenstein, beplant met circa 70,000 Wijnstokken, Limoen-, Nartje- en allerlei Vruchtboomen en een groot Eikenbosch. De Plaats is wel voorzien van Water, met een groten Watermolen in goede orde, en heeft uitgestrekte Veeweide.

Bijzonderheden te vernemen ten Kantore van de Heeren J. S. MARAIS & Co., Westelijke Provincie Bank Gebouwen, Paarl.

Klein Drakenstein, 19 Mei 1882.

H. J. ZOER,

Attorney, Notary Public and Conveyancer

OFFICE

11, CASTLE-STREET, CAPE TOWN,

'Zuid-Afrikaan," Newspaper Office

H. J. ZOER,

Prokureur, Notaris en Transportbezorger

KANTOOR VAN DE

"ZUID AFRIKAAN EN VOLKSVRIEND,"

ASTERSTRAAT, No. KAPSTAD.

50 Extra Groote Vette Varkens.

OP VRIJDAG, 26 DEZER,

ZULLEN bovengemelde Varkens Publiek worden Verkocht, uit de MOLEN YARD van den Heer WM. HUNT, alhier.

J. A. BEIJERS, J.ZN.

Stellenbosch, 16 Mei 1882.

P. J. BOSMAN, Afslager.

PUBLIEKE VERKOOPING

VAN

VASTGOED,

Behoorende aan den Insolventen Boedel van THOMAS DYASON, van Malmesbury, Handelaar.

DE Ondergeteekende in zijne hoedanigheid van Eenig Curator, zal doen Verkoopen, op

Zaturdag, 3 Junij 1882,

OP DE PLAATS ZELVE:

ZEKER ERF, of perceel Grond, met de DAAROPSTAANDE GEBOUWEN, gelegen in het Dorp "Malmesbury," zijnde No. 14 op het algemeene plan, groot 45 vierkante roeden of daaromtrent.

ER ZAL BONUS GEGEVEN WORDEN!

JAMES HODGES,
Eenig Curator.

Malmesbury, 22 Mei 1882.

J. W. MOORREES Jr., & Co., Afslagers.

WELLINGTON.

PUBLIEKE VERKOOPING

VAN

Vaste en Losse Goederen, Op Dingsdag, 30 Mei 1882,

TEN HALF ELF URE.

DE Ondergeteekende door ziekelijke omstandigheden genoodzaakt hare Bezigheid op te geven, heeft den heeren MALAN & CELLIERS gelast publiek te verkoopen op bovengemelden datum, haar Kostbaar WOONERF gelegen in de Kerkstraat, Wellington, bevattende een Groot Huis met Elf Kamers, behalve Kantien, Stal, Wagenhuis, enz.

Dit Erf is zeer geschikt voor een Hotel en Handelsbezigheid (die er ook altijd met groote winst is gedreven) daar het gelegen is aan de oostzijde van het Dorp en aan de Boven Vallei en Bainskloof Weg.

Tegelijkertijd zullen worden Verkocht de geheele Winkel Stock, Huisraad, alsook een eerste klas Biljart Tafel (Thurston's) bijna nieuw.

Het Huisraad bestaat uit Voorkamer Stel, Eet- en Slaapkamer Stellen, te veel om te melden. Komt en overtuigt uzelven, op DINGSDAG 40 MEI 1882.

M. BEECH.

Afslagers Kantoor,
Marktpleiu, Wellington.

MALAN & CELLIERS, Afslagers.

AAN ONDERWIJZERESSEN.

BENOODIGD voor 't "Orange Grove Seminarie" eene Dame, geschikt om onderwijs in **DE MUZIEK** en in **DE HOLLANDSCHE TAAL** te geven.

Salaris £72 per jaar benevens Logies.

Applicatien moeten vergezeld gaan van **GOEDE GETUIGSCHRIFTEN** en worden ingezonden vóór Zaturdag, den 27sten Mei, E.K. aan

LOUIS HUGO, V.D.M.,
Voorz. van de Schoolcomm.

Beaufort West,
den 20sten April, 1882.

RIVERSDALE.

AAN SCHUTMEESTERS EN ANDEREN.

VERDWAALD of WEGGELOOPEN, een **GROOTE WIJFJES STRUISVOGEL**, gebrand LM. Schutmeesters en Anderen worden zeer vriendelijk verzocht, indien zij iets van gemelden Vogel hooren, zulks bekend te maken aan den Eigenaar, den heer

L. H. MEURANT.

Riversdale.

GETROUWD met Speciale Licentie, te Caledon, op den 15den Mei 1882, door den Wel-Eerw. Heer A. LOUW, HENDRIK CHRISTOFFEL MATTHIJS DE WET, M.zoon., met MARGARETHA ELIZABETH LE ROEX, derde dochter van den heer D. M. le ROEX, van Boschmansrug.

Caledon, den 20sten Mei, 1882.

GETROUWD met Speciale Licentie, te Caledon op Maandag, den 15den Mei 1882, door den Wel-Eerw. Heer A. LOUW, PETRUS JOHANNES DE KOCK, P.J.zoon., met MARTHA HELENA DE WET, tweede dochter van den heer JOHANNES DE WET, van Phesantekraal.

Caledon, den 20sten Mei, 1882.

HEDEN Overleed ons Jongste dochtertje, SARA MARIA ELIZABETH, in den ouderdom van 1 jaar en 18 dagen. Diep betreurd.

D. D. MARAIS, D.zoon.
SARA J. MARAIS,
Geb. LE ROUX.

Groot Drakenstein,
20 Mei, 1882.

EXECUTEURSKAMER.

Derde Publieke Verkooping

VAN

WIJNEN, VAATWERK, ENZ

In den Boedel van de Heeren J. LEIBBRANDT & Compagnie, Wijnhandelaars, (in Likwidatie).

DE Likwidatoren zullen doen Verkoopen aan de Gebouwen in de KERKSTRAAT, op

DONDERDAG, 8 JUNIJ AANST.,

TEN 10.30 V.M.

HET VOLGENDE LOSGOED, NAM:

20 Groote STUKVATEN, van 6½ tot 7 Leggers ieder.
20 RIJDERS.

OMTRENT

100 Leggers PONTAC, SHERRY, enz., van verschillende soorten.
93 VATEN GLUCOSE, geschikt voor Stokerij doeleinden.

OMTRENT

700 Ton prachtige SPLINT- STOOM- STEENKOLEN, expres ontboden voor de Stokerij der firma.
1 Lot HOEPELIJZER.
1 Do. DUBBELE PIJPDUIGEN.
9 Kisten JENEVER, enz., enz.

D. MATHIAS.
F. J. BROERS, *Secretaris.* } Gezamenlijke Likwidatoren.

KAAPSTAD, 23 Mei 1882.

H. JONES & Co., Afslagers.

PAARDEN & MUILEZELS.

DE Ondergeteekenden zijn gelast door den Heer T. D. BARRY, om per Publieke Veiling te Verkoopen, te

KLAPMUTS,

OP

Dingsdag, den 30sten Mei,

40 RUINPAARDEN
10 FRAAIJE KRACHTIGE MERRIES
15 RIJ- EN TREKPAARDEN
35 MUILEZELS.

Daar deze dieren allen door den heer Barry geteeld zijn, en zijne stoeterij zoo goed bekend is, is verdere aanmerking onnoodig.

PAARL, 22 Mei 1882.

MARAIS & Co., Afslagers.

DE WAAL & de KOCK,

24 BURGSTRAAT,

Landen nu ex "TROJAN" enz.

TOPPEN en BODEMS voor BRANDEWIJN-KETELS, Plaatkoper, Tinnen Pijpen Klinknagels, Soldeersel, Blik, IJzerblik, Draad, Soldeerbouten.

HEININGDRAAD en STANDERS, Teer, Grease, Olie, Verf, Vernis, Lijm, Stopverf, Kruiwagens, Wielen voor do., Bouten en Moeren.

GALVANISCH IJZER, 6, 7, 8, 9 en 10 voet platen, Vorst, Geut, Pijpen, Schroeven met plaatjes, Spijkers, Schuivers, Scharnieren en Sloten.

WAGEN en KAR-ASSEN en VEEREN, Kar Lampen, Handvatsels, Beading, Bekleedsel, Zweepen, Zweepkokers, Zadels en Toomen.

LEDEKANTEN, Volle en halve Kap, Katels, Kinderkatels.

KASTROLLEN, KETELS, POTTEN, PANNEN, EMMERS, BADEN, BAKKEN een assortiment Filtreers, en een groot assortiment

ALGEMEENE IJZERWAREN, tegen de laagste prijzen.

DE WAAL en DE KOCK.

24 BURGSTRAAT. KAAPSTAD.

KERKORGELS.

Piquetberg Kerkorgel.

BYRNE & Co. nemen de vrijheid Heeren Leeraren en anderen aandachtig te maken op het rapport van de inwijding der NIEUWE KERK en ORGEL te PIQUETBERG, op den 28sten APRIL.—(Zie *Zuid Afrikaan* van 3 Mei).

Men zal zien dat BYRNE & Co., een **Berington Orgel** hebben ingevoerd dat met goed geluk opgerigt is door den heer P. BREDELL.

Het Orgel heeft twee "manuals" en omtrent 800 pijpen en wordt verklaard net, krachtig en fraai te zijn, en daar het van dezelfde fabriek komt als het tegenwoordige Orgel in de Groote Kerk te Kaapstad (dat sedert vijftig jaren in gebruik en nog een der beste in de Stad is) is er geen twijfel of dit nieuwe instrument zal de fabriek van waar zij verzonden is, alle eer aan doen.

BYRNE & CO.,

TEGENOVER HET SPOORWEG STATION.

Invoerders van Kerkorgels, Pianos, Harmoniums en andere muziekinstrumenten en Muziek.

A. T. RUTTER

(VROEGER W. INNES),

ZADEL- EN TUIGMAKER,

No. 24 Darlingstraat, tegenover de Parade

KAAPSTAD.

INDIEN gij een goed en gemakkelijk Zadel wilt hebben, vraag dan naar RUTTERS, en wacht u voor het namaaksel, want er is niet een zonder het merk van A. T. RUTTER, zoowel van binnen als van buiten, daar hij de eenige maker is van het beroemde INNES ZADEL.

Reparaties met netheid uitgevoerd.

W. F. MARITZ,

Generaal Agent en Afslager,

Insolvente, Intestato en Testamentaire Boedels beredderd, Transporten en Schepenkennissen gepasseerd. Gelden gecollecteerd, en alle soorten Agentswerk met de meeste nauwgezetheid, stiptheid en spoed ten uitvoer gebragt

SUTHERLAND.

UIT DE HAND TE KOOP

60 **GOEDE TREKOSSEN,**

Kleurspannen, Rood, Geel en Zwart, en 2 Bokwagens, voor Verkoop of Ruiling.

W. A. SMIT.

Vinkelfontein, Burgersdorp.

WELLINGTON

80 Extra Vette Slagt- en Jonge Ossen en Koeijen.

Op Woensdag, 31 Mei, a.s.

Na aankomst van den Eersten Trein.

ZULLEN bovengemelde Ossen en Koeijen Publiek worden Verkocht uit de Marktkraal. De Eigenaar, zulk een oude en welbekende Tochtganger, zijnde is het bijkans onnoodig te melden dat het Vee met groote zorg is opgebragt, en in conditie met het beste dit seizoen opgebragt kan wedijveren.

LET WEL!

Zij zullen zeker present zijn en niet te voren uit de hand verkocht worden.

FRED. J. ROUX, Sr.

Wellington, 20 Mei 1882.

J. FRED. PENTZ & Co., Afslagers.

TE HUUR

DE Plaats genaamd VOGELSTRUISFONTEIN, gelegen aan den Paardeberg, Afdeeling Malmesbury. De Plaats is zeer geschikt voor den Wijnbouw, alsmede als Zaai- en Veeplaats.

Het Keldergereedschap en de Ploegen, Eggen, enz., zijn met de Plaats te Huur, Kaf, Zaad en Paarden Voeder, is op de Plaats. Aanzoek te doen bij MALAN & CELLIERS, Afslagers, Wellington, of den Eigenaar

A. J. VERCUIEL,
Wellington.

Paarlsche Wijn- en Brandewijnmaatschappij.

KENNISGEVING VAN VERHUIZEN.

DE Paarlsche Wijnmaatschappij, de Pakhuizen van de Heeren POPPE SCHUNHOF & GUTTERY, No. 39 Houtstraat, gekocht hebbende, geeft hiermede aan hare Klanten en het Publiek kennis, dat zij hare bezigheid heeft verplaatst van de Strandstraat naa: bovengenoemd adres, alwaar voortaan hare beroemde Wijnen en Brandewijn, beiden in groote en kleine kwantiteiten zullen verkrijgbaar zijn.

KOMEN AANLOOPEN

DRIE STRUISVOGELS, één mannetje met lange vederen, en één mannetje en één wijfje, kort geknipt.

De eigenaar kan dezelve terug bekomen, mits betalende alle onkosten.

J. C. KOTZE, Czn.,

Groen-Vallei, Piquetberg.

VERLOREN

op den 27 April 1882,

Twee Jonge Struisvogels,

ONLANGS geplukt, met korte staartvederen. Alle informatie zal met dank ontvangen worden.

C. H. KOTZE.

Groen-Vallei, Piquetberg.

WAARSCHUWING.

DE Ondergeteekende, Eigenaar geworden zijnde van de plaats BOOTMANSDRIFT, Afdeeling Malmesbury, maakt hiermede aan 't Publiek bekend, dat elke overschrijding hetzij door jachten of uitspannen op genoemde plaats, ten strengste volgens Wet zal worden vervolgd.

C. J. R. BRESLER.

17 Mei 1882.

GASLAMPEN,

DIE al brandende hun eigen Gas voortbrengen, geschikt voor het verlichten van Kerken, Steden, Dorpen, Spoorwegstations, Herbergen, Tolhekken, Boerenwerven, enz. Een vlam die licht geeft gelijk aan 12 Spermkaarsen gebruikt slecht een gallon Gasvloeistof in 70 uren. Te verkrijgen met palen of armen bij

R. W. BAXTER & Co.,

KAAPSTAD.

DE HEER

G. MONTGOMERY WALKER,

Prokureur, Notaris en Transportbezorger

STELLENBOSCH.

DRS. JORISSEN & TOBIAS,

ADVOCATEN EN PROCUREURS,

PRETORIA, ZUID AFRIKAANSCHE REPUBLIEK

KANTOOR, KERKPLEIN.

MONTAGU.

EZELS EN PAARDEN.

Op Woensdag, 7 Junij a.s.,

ZULLEN PUBLIEK WORDEN VERKOCHT

TE

Roodewal, Voor Cogmanskloof,

40 Ezels
15 Paarden.

VOOR REKENING VAN

S. DE KOCK.

G. P. VAN ZIJL, Afslager.

120

Slagt en Trekossen

EN

100 JONGE OSSEN,

ZULLEN in den loop der Maand JUNIJ, Publiek worden Verkocht aan Goudinie Statie.

De dag der Verkooping zal later bepaald worden.

L. S. E. ERASMUS.

Worcester, 15 Mei 1882.

DE VOS & THERON, Afslagers.

VERKOOPING

VAN

Huisraad, Pianos, Tafelzilver, Paarden, Rijtuigen, Tuigen, enz.

DE HEER J. A. BAM heeft den Heeren HOFMEYR & ZOON gelast te Verkoopen aan zijne Woning "VILLA MARIA," te GROENEPUNT,

Op Vrijdag, 26 Mei,

TEN 10 UUR V.M.,

Zijn Kostbaar **Huisraad**, enz., enz., in prachtige conditie en bijna gelijk aan nieuw,

EN

OP ZATURDAG, DEN 27STEN,

TEN 11 UUR V.M.

Zijn paar prachtige GRIJZE PAARDEN met Brougham, een ligte Wagonette, enkel en tweeboom. Stellen Enkele en Dubbele Tuigen *met Zilverpleet* beslagen, enz.

Voor Bijzonderheden zie men Katalogus die bij de Afslagers verkrijgbaar is.

EEN

SPECIALITEIT.

STUTTAFORD & Co.

VERZOEKEN de aandacht van Dames op een klein en keurig assortiment Broche Zijden en Matelasse Baatjes, Paletots, Ulsters en Mantels, pas uitgepakt. Zij zijn Patroon Goederen, meest Fransche en Duitsche Modellen, tegen een diskonto van 50 per cent op de nieuwe originelen kostprijs ingekocht, en worden uitverkocht tegen prijzen gaande van 1½ tot 5 Guineas. 200 Cheviotsche en Tweed Ulsters, door Kleedermakers gemaakt en van de meest Modische Patronen, tegen speciale prijzen gedurende slechts 10 dagen bij

STUTTAFORD & Co.

Weggeloopen

VAN de Plaats van den Ondergeteekende, Woensdag, 19 Mei, een WIJFJES STRUISVOGEL, met langen staart. De vederen aan de vlerken zijn nu juist aan het uitkomen. Heeren bij wien de Vogel aankomt gelieven kennis te geven aan

J. D. J. UIJS.

Bloemendal, Durban.

CALEDON.

Achterstallige Wegbelasting.

HIERBIJ GESCHIEDT KENNISGEVING, dat allen verzocht worden hunne aan den Afdeelingsraad van Caledon verschuldigde Wegbelasting, voor de jaren 1880 en 1881, te betalen, vóór of op den 1sten dag van MEI 1882, na welken datum geregtelijke stappen zullen worden ingesteld voor het invorderen daarvan.

H. J. TEMPERS,
Secretaris.

Kantoor van den Afdeelingsraad,
Caledon, 14 Maart 1882.

VOGELSTRUISVEDEREN.

DE Ondergeteekende Koopt Struisvederen en is te vinden No. 5 St. Georgestraat.

E. G. ASPELING.

De Zuid-Afrikaan.

DONDERDAG, 25 MEI 1882.

WAAR LIEFDE WOONT.

Aan wetgevende ligchamen ontbreekt het niet aan strijd, en die strijd wordt somtijds venijnig genoeg. Maar de geschiedenis meldt enkele oogenblikken in het leven der volken zoo als men het in hun wetgevende vergaderingen ziet waarin alle strijd in vrede schijnt verkeerd te zijn en die men nog lang met welgevallen, en welligt met weemoed, zich herinnert. De avondzitting der Fransche Nationale Vergadering van 4 Augustus 1789, toen alle leden van den adel wedijverden om de verschillende voorregten van hun stand ten behoeve van het algemeene welzijn ten offer te geven, is een van die oogenblikken van eendragt en verzoening. Het verzoeningsvoorstel van abt Lamourette—de kus van Lamourette zoo als men het noemde—gaf tot iets dergelijks aanleiding. Zien wij terug op die ernstige dagen der Fransche revolutie dan schamen wij ons haast om op het gebeurde in onze Wetgevende Vergadering te doelen; en toch heel in het klein zag men zulk een eendragtstooneel op Dingsdag. De heer Human had voorgesteld in Comité Generaal te gaan over een spoorweg van Malmesbury naar Piketberg, en de Regering bleek er ooren naar te hebben. Toen rees de heer Irvine op om een lofspraak te houden op de uitstekende wijze waarop de Boeren in die streken hun grond bebouwden, en die een zijner medegrensleden had doen verklaren dat hij nooit meer van het trage Westen zou praten. Het medegrenslid — het was de heer Rhodes—volgde in denzelfden geest. De heer Wm. Ayliff wees toen op de groote bezwaren waarmede de boeren in die buurt door een driejarige droogte te kampen hadden, en vroeg of de Regering niet gehouden was daar iets aan te doen. Zoo ging het voort, tot eindelijk het voorstel met algemeene stemmen aangenomen werd, en de heer Human, bijna met tranen in de oogen, zijn Oostelijke medeleden voor hun ondersteuning dank zeide.

De discussie beperkte zich echter niet geheel tot wederzijdsche ophemeling van Oost en West. Toen de heer Ayliff over den toestand van "Rooi Zwartland" sprak werd hij door den heer Myburgh luide toegejuicht. "Het lid voor Stellenbosch," zeide daarop de heer Solomon, "is lid der Boerenbeschermingsvereeniging. Waarom zorgt hij niet dat die Vereeniging, die zich met heel wat zaken van geen uitsluitend boerenbelang bemoeit, het lot der lijders bij de droogte ter hand neemt?" Naar deze opmerking herhaalde de heer Solomon, met het oog op de omstandigheden van Ruw Zwartland, een bewering die dikwijls elders te berde is gebragt: dat de Boerenbeschermingsvereenigen zich alleen met zaken moesten bemoeijen die het boerenbedrijf en den voortuitgang van den boerenstand als zoodanig betroffen. Over die bewering voor lezers van de *Zuid Afrikaan* in het lang en breed uit te weiden zou geheel overbodig zijn, maar dit moeten wij toch opmerken dat een Boerenbeschermingsvereeniging in Zuid Afrika niet een maatschappij van onderlingen bijstand in nood kan worden, omdat de Kaapsche boeren, als zij in moeijelijkheden verkeeren, zelve of met hulp hunner naaste buren er boven op zoeken te komen, maar niet er aan denken zullen tot een beroep op de algemeene liefdadigheid van hun stand over te gaan. Zoo iets valt niet in hun zin. Maar zonder hetzij maatschappij van onderstand of landbouwmaatschappij te zijn hebben de Boerenbeschermings-vereenigingen al heel wat uitgewerkt. Toen de heer Human zijn Oostelijke vrienden als zoodanig voor hun hulp voor den Piketbergschen Spoorweg bedankte stond de heer Janse van Rensburg op om te zeggen dat hij niet wist van Oost en West, maar dat wat hij en de andere leden deden voor het welzijn den geheele Kolonie en niet voor aparte provinciën was. Dat maak indruk, en waarom? Omdat er inderdaad geen Oost en West meer bestaat. De heer Froude kon in 1875 zich nog verbeelden dat er een Westelijke Provincie was waar Hollandsch, een Oostelijke waar Engelsch den boventoon voerde. Dat dit onderscheid in werkelijkheid niet bestaat: dat er ware eenheid onder de Kaapsche bevolking heerscht, om het even of men de wateren van Bergrivier of van de Buffalo drinkt; dat voelt iedereen; en dat men gevoelt, dat is het gevolg van die Boeren-vereenigingen die de de laatste jaren overal zijn ontstaan en de organen zijn waardoor de Afrikaner bevolking zich laat hooren. De werking dier vereenigingen voelt men, bewust of onbewust, ook in het Parlement, en zonder het welligt te bedoelen gaf de heer Van Rensbwrg het regte antwoord op hetgeen de heer Solomon tot zijdelingsche berisping van het bedrijf der Boerenbeschermingsvereeniging gezegd had.

HET WERK DER ZITTING.

Nu de Wetgevende Vergadering aan de behandeling der Begrooting gekomen is doet zich een vooruitzicht voor dat de Parlementszitting niet zoo heel lang meer, zeg nog een maand, duren zal; maar het Ministerie is daarom nog niet bij magte om te bepalen met welke Wetten het door zal gaan; en dat het nog groote plannen koestert, dat blijkt daaruit, dat het nog Maandag een Wet op den Diamanthandel heeft ingediend, die zij wil dat klaar komt. Maar schoon wij in de geheimen van het Ministerie niet zijn ingedrongen, kunnen wij toch één Wet noemen die het, in weerwil van het beweren van den Eersten Minister dat hij met al de ingediende Wetten hoopt klaar te komen, niet van plan is door het Parlement te krijgen. Wij bedoelen de Burgerwet, die reeds geruimen tijd vóór de opening van het Parlement door de Regering was bekend gesteld, maar welker tweede lezing thans evenzeer verschoven wordt als vroeger de eerste. De reden hiervan ligt voor de hand. De Regering weet heel goed dat de tegenwoordige Burgerwet niet goed werkt en verbetering behoeft, maar zij weet tevens dat haar denkbeeld om het onderscheid tusschen burgers en gekleurde ligtingen op te heffen bij het Parlement geen bijval zal vinden, en die opheffing kan zij niet prijs geven zonder—ja, zonder wat? Zonder den heer Solomon tegen zich in te nemen, die thans weder vrij wel een magt in den Staat is? Zonder te erkennen dat het Ministerie Sprigg, in weerwil van al wat er tegen getuigt, althans in één punt meer in den zin der Kolonisten heeft gehandeld dan dat van den man die in 1877 verklaarde dat hij nooit een onderscheid tusschen blanken en kleurlingen bij de organisatie der Koloniale krijgsmagt zou toelaten? Wat hier het meest geldt, de invloed van den ouden Kolonialen Secretaris of die van den heer Solomon en van het Solomonische element in het Ministerie, dat moeten wij daarlaten. Stellig is het echter geen aangenaam vooruitzigt dat de zitting voorbij zal gaan zonder dat de Burgerwet in orde is gebragt, en dus het gevaar verhoed dat als zich op nieuw bezwaren met de Naturellen voordoen, de Regering geen andere middelen zal hebben om de bevolking te velde te brengen dan die onder het vorige Ministerie alles behalve beantwoord hebben. Het zou een zegen voor de Kolonie zijn zoo eenig Parlementslid, niet als tegenstander der Regering maar louter in het belang der zaken, dit punt ter spraak bragt vóór het te laat is.

TRANSVAALSCH GOUD EN ZILVER.

De monsters Transvaalsch goud en zilver, door den heer Hollard, den bekenden advokaat aan het Hooge Geregtshof te Pretoria, naar Europa vervoerd, werden Dingsdag aan het kantoor van den heer Lewis, Groenteplein, door eenige leden der drukpers en anderen bezigtigd. Er was een groote klomp gond bij, met hulp van kwikzilver gezuiverd en £370 waard; voorts alluvial goud en gond uit verweerde rotsblokken, het een ligt van het ander te onderscheiden; en meer of minder zuivere zilvererts. Het merkwaardigste intusschen waren stukjes goud die door den heer Hollard zelf, bij zijn bezoek aan de goudvelden, in nog geen half uur met zijn pennemes uit de verweerde rotswand (rotten reef) waren gehaald, en voorts een heele zak met dergelijke stukjes die een paar Kaffers in twee dagen bijeengebragt hadden. Met de *Trojan* is ook een der Transvaalsche concessionarissen, de heer McCarthy, vertokken, die ons inlichtingen gaf over de redenen waarom eerst nu de rijkdom der Transvaalsche goudvelden aan het licht was gekomen. Het waren Australische en andere vreemde delvers die het eerst de delverijen bewerkt en er heel wat alluvial goud gevonden hadden, maar wien overigens de handen op dezelfde manier verkeerd stonden als een wetenschappelijken Européschen boer die in Zuid Afrika boerderij moet drijven. Wat de rots, zelfs zonder machinerie, levert, dat was men eerst langzamerhand te weten gekomen. Wat Delagoabaai betreft, meldde ons de heer Hollard dat in Junij honderden vijftig boerenwagens tegelijk uit het Transvaalsche naar Delagoabaai zouden vertrekken als een soort van demonstratie, en om de wereld te toonen dat ook zonder Spoorweg de weg naar de baai—waar thans geen vliegenland meer is,— open staat. Dat dit weldra tot een verlegging van den handel zal leiden daar schijnt men zelfs in Natal ten volle van overtuigd te zijn. Had Sir Th. Shepstone oogen gehad om iets anders dan het belang van Natal te zien dan zou ook onder Engelsch bestuur dit alles aan het licht zijn gekomen; maar het verheugt ons natuurlijk ten zeerste dat dit voorregt aan de hernieuwde Zuid Afrikaansche Republiek is voorbehouden.

Ongeluk te Graaff-Reinet.—Een zoon van den heer F. Enslin, te Graaff Reinet, heeft zich leelijk in zijn hand gewond door het barsten van een geweer, maar er is geen gevaar bij.

Buitgeld.—De C. C. van Worcester maakt in de *Gazette* van Dingsdag bekend, dat hij het buitgeld toekomende aan de Burgers van Worcester op Dingsdag en Vrijdag, 6 en 9 Junij, en iederen Dingsdag en Vrijdag daarna in die maand zal uitbetalen.

Dr. Drummond Castle zal aanst. Zondag morgen om acht uur van quarantaine ontheven worden. Zaturdag namiddag vertrekt zij van Saldanhabaai naar deze haven. De lijder is herstellende, maar zal na het vertrek der boot nog een week lang op het quarantaine station verblijven.

Kapt. Roebuck's Toonneelgezelschap.—Het zal het tooneellievend publiek zeker aangenaam zijn te vernemen dat Kapt. Roebuck's gezelschap spoedig van Port Elizabeth zal terug keeren, en tegen 19 Junij in de schouwburg optreden. De Kapitein heeft een Engelsch Opera gezelschap uit Engeland ontboden dat in de maand Julij aanst. hier verwacht wordt.

Vastgord.—De huurhuizen in de William en Van de Leurstraat en andere straten in die buurt, behoorende aan den boedel van wijlen den heer J. A. H. Wicht, werden eerzisteren door de heeren H. Jones & Co., per publieke veiling verkocht, en bragten gezamenlijk de belangrijke som van £6,000 op. De heeren Behr & Welch verkocht en op denzelfden dag zistig percelen bouwgrond nabij het Observatorium over £1073

Edelmoordigheid. — Een zustercourant vertelt dat iemand die pas van Engeland hier gekomen was, met de voor laatste mail naar Europa terugkeerd is en zijne vrouw alhier verlaten heeft. Een heer die met de omstandigheden bekend was trok zich het lot der vrouw aan en verzamelde binnen korten tijd bij wijze van subscriptie genoeg om de verlatene in staat te stellen gisteren per de *Trojan* haar ontrouwen echtgenoot te volgen.

Een hoopvol sujet.—Van twee lieden die te Beaufort West wegens inbraak te Aberdeen zijn opgepakt wordt de een als "de beruchte 'kleine Rakker'" door de *Graaff-Reinetter* genoemd. Zijn beruchtheid is afkomstig van het feit dat hij op zestienjarigen leeftijd, en na zijn opvoeding in het dorp Aberdeen genoten te hebben, toch reeds in het vak van goddeloosheid met menig zoodaar van zijn jaren kan wedijveren. Voor het verbeterhuis beschouwt men hem als reeds te gezouten.

Te Tarkastad zijn fraaije regens gevallen, gevolgd door koud weer en vrij erge vorst; maar de boeren zijn terstond aan het ploegen gegaan. Het plaatselijk blad maakt aanmerking op de werking der Besproeijingswet, en zegt dat de heer McCune, van Klaas Smits rivier—een boer dien wijons herinneren vroeger om de kracht waarin hij zijn bedrijf oefent hoogelijk te hebben hooren ophemelen—vóór drie jaren aanvraag om een leening gedaan en al de noodige vormen in acht heeft genomen, maar nog steeds op een antwoord van het kantoor van Openb. Werken wacht.

Mis en Raak.—Te Tarkastad heerscht onder het slagterdom de gewoonte om de slagtossen dood te schieten in plaats van ze, op de oud-Hollandsche manier, eerst te vellen en daarna den keel af te snijden. Een Naturel, van den naam van Abraham, zou onlangs de schietpartij verrigten, en mikte zoo goed dat hij in plaats van den os een stuk gegalvaniseerd ijzer trof, wat den kogel deed terugstuiten en in het been van een anderen kleurling een toevlugtsoord zoeken. De arme kerel was leelijk gekwetst en de wond bloedde erg, maar de distriktsgeneesheer was op de plek en de man is thans aan de beterhand.—*Tarka Herald.*

Kennisgeving.—"Ik ondergeteekende," heet het in de advertentie-kolommen van de *Graaff-Reinetter*, "Jan Frederik Bezuidenhout geef hiermede kennis aan mijne vrouw, Elizabeth Jacoba Bezuidenhout geboren Roos, die reeds voor negen jaren mijn huis verliet, dat ik nu in het huwelijk sta te treden; eenige objectie moet zoo spoedig mogelijk ten kantore van dit blad schriftelijk ingeleverd worden." Voor de bruid zouden wij het een erg vervelende zaak vinden als Elizabeth plotseling kwam opdagen met de verklaring dat zij, net als Klaassen, na negen jaren op de zee des levens te hebben rondgezwalkt het huwelijksbed weer gaat opzoeken.

Humansdorp.—In weerwil van den diefstal van een groot aantal handwerkjes, door de jonge dames van het dorp en district geroed gemaakt voor den bazaar, heeft deze, die den 12 en 13 gehouden is, nog £110 opgebragt; een verblijdend resultaat, als men nog bovendien in aanmerking neemt, dat den geheelen Zaturdag de regen bij stroomen nederviel. Er waren nog vijf stuks grootvee beschikbaar, die bij eene latere gelegenheid publiek verkocht zouden worden. Het geld is bestemt voor de N. G. Kerk, voor een groot gedeelte om handelsbres aan te koopen en verder om de vleugelen niet matten te beleggen, enz. De jonge dames, en allen die hun zoo welwillend bijgestaan hebben in het goede werk, worden algemeen geprezen voor den betoonden ijver.

Een buffel van het tamelijk geslacht, vereenigde zich onlangs bij een troep koeijen die geen drie mijlen ver van het Spoorwegstation Coerney graasden. De eigenaar van het Coerney Hotel ging terstond met een der dijvers aan den Spoorweg rijden wat er van aan was en of zij het dier schieten konden; en ja wel, daar stond de buffel met de meest mogelijke bedaardheid digt bij een boschje te grazen. Men bekroop hem en de dijver vuurde het eerst, maar wondde hem in den schouder zonder hem te dooden, en de buffel, die dit ongepast vond, liep op het boschje aan en trapte alles stuk, tot de baasknecht hem met een kogel in zijn kop het gras deed bijten. Het was een fraai dier, en althans de kop zal schoongemaakt en bewaard worden.

Afrikaner Bond. — Te Achterop Sneeuwberg heeft de Afrikaner Bond, in weerwil van eenige oppositie, een besluit genomen omtrent het Hollandsch in de plaatselijke school, waar men, in tegenspraak met het Schoolcomité, Hollandsch tot de taal der school en Engelsch "optioneel" maken wil. Een comité van drie leden is aangesteld om dit gedaan te krijgen. Voorts heeft men zich verklaard voor hetgeen door de Wetgevende Vergadering reeds in toegezegd—de bevoegdheid der (buitengewone) vrederegters om in zaken onder de Meesters- en Dienstbodenwet, regt te doen, en heeft men, zoo wij het berigt in de *Graaff-Reinetter* over de zaak wel verstaan, het besluit genomen om een der boeren uit de wijk, den heer J. F. Toit, als aanstaand buitengewon vrederegter aan te bevelen.

Groenekloof.—In deze gemeente zijn er voor de dagen tusschen Hemelvaart en Pinkster biduren in de kerk gehouden op Maandag en Dingsdag avond, zullende er nog een zijn op morgen avond. Heden (Donderdag) avond zal Ds. A. Hofmeyr er optreden met het vervolg van zijne reis "door Europa en Amerika," als wanneer volgens gewoonte bij de maandelijksche voorlezingen, gepaste stukken gewijde muzijk zullen worden voorgedragen. Ds. Mountain heeft op de gemeente Zondag avond zeer diepen indruk gemaakt met zijne bezielde rede over de woorden "Alzoo lief heeft God de wereld gehad." Na de dienst bleef een deel van het gehoor achter tot eene korte conferentie met den evangelist, waarin ook vragen werden gedaan en door hem beantwoord. Zijne liefelijke wijze van omgaan heeft allen getroffen.

Havenecommissie.—Dit bestuur vergaderde verleden Maandag. De volgende heeren waren aanwezig, nl., de heeren Burrowes, Fuller Wiener, Searle, Ohlson en Kapt. Murison.—De *Pegasus* en *William Everitt* klaagden dat zij geen behoorlijke accommodatie in het dok konden erlangen. Ze moesten hun beurt afwachten, zeiden de Havencommissie in antwoord.—Alvorens de commissie besluiten wilde of zij al of niet de onkosten van het beleggen van den dokweg met graniet met den Stadraad zou deelen, verlangde zij dat de Secretaris meer bijzonderheden omtrent dat werk zou zien te bekomen. In zake de *Poonah* was er een rapport ten effekte dat Kapt. Meyler de dingen verkeerd had voorgesteld en dat men in het schip zoo ganuw van water had voorzien als maar eenigzins kon, toen zij het signaal "starving for want of water" opgeheschen had. Dit rapport zou den heeren Tyrdes & Co., van Londen, die namens Kapt. Meyler een klagtbrief hadden ingezonden, gestuurd worden.—Op een verzoek van den heer J. G. Steijtler werd besloten dat voortaan jagten aan clubs behoorende geen dokgeiten behoeven te betalen.—De Secretaris rapporteerde dat er thans 1253 leden aan de havenwerken geëemploijeerd waren.—Hierna ging men in Comité van uitrusting over.

Ordening van den Welearw. heer P. A. Groenewald te Humansdorp.—Deze plegtigheid had plaats op Zaturdag 13 dezer. Ds. G. W. Stegman, de consulent, was een paar dagen te voren aangekomen en de gemeente had gezorgd, dat de pastorie in volkomen orde was voor dadelijken intrek en dat provisiekamer en kelder reinschoots van het noodige voorzien waren. Vrijdag morgen den 12den, om 11 uur, reed eene processie, met den Magistraat en Ds. Stegmann den nieuwen leeraar te gemoet. De ontmoeting vond plaats aan Swartrivier. Men hield daar namelijk halt en schaarde zich aan wederzijde van den weg om de komst van het gezelschap af te wachten, en naauwelijks had elk zijne plaats ingenomen, of daar verscheen ouderling du Toit, met Ds. Groenewald en echtgenoote, vergezeld van di. A. Faure, van Stockenström, en ds. J. Hofmeyr van Uitenhage. Ouderling Lotz overhandigde toen aan den konsulent ter voorlezing een hartelijk adres, waarmede de Gemeente haar nieuwen leeraar, dien zij als uit Gods eigen hand ontving, welkom in haar midden heette, en hem met zijne echtgenoote een lang en gelukkig leven toewenschte. Dr. Wood las een even hartelijk gesteld adres voor namens de Engelsche vrienden, die hoopten dat de tot dus verre geheerscht hebbende welwillende gezindheid tusschen de gemeenten der beide Kerken zou mogen voortduren. Nog een derde adres werd voorgelezen en wel door den heer Walsh, den hoofdonderwijzer der openbare School en namens de leermeesters en leerlingen dier school. De Eerw. heer bedankte op al die adressen in korte bewoordingen; daarop klom hij in het rijtuig van den consulent, terwijl zijn echtgenoote plaats nam in dat van den Civielen Commissaris, hetwelk zich dadelijk aan het hoofd der beweging dorpwaarts stelde. Daar aangekomen werd halt gehouden bij den prachtigen eereboog bij de pastorie, waar een groot gezelschap ter ontvangst gereed stond. Nu werd overgegaan tot den bazaar, met den elders vermelden uitslag. Zaturdag arrigeerde de voormalige leeraar, Ds. Heugh, in gezelschap van Ds. Roos van Alexandrie. Om 11 uur was een talrijke schare in het kerkgebouw vereenigd om de bevestiging bij te wonen. De konsulent hield een korte maar treffende toespraak naar Ps. li: 18 en las het formulier voor, waarna de handoplegging geschiedde door al de aanwezige leeraren. In den namiddag hield de nieuwbevestigde leeraar zijne intreerede naar Ez. iii en schetste met veel welsprekendheid en ernst de wederzijdsche betrekking waarin leeraar en gemeente tot elkander moeten staan, opdat de eerste onbeschroomd en onbekommerd de heilige pligten van zijn ambt vervullen moge en de laatste al de geestelijke vruchten plukken moge, die van een opregte evangelieprediking verwacht mogen worden. Zondagvoormiddag bediende ds. Groenewald het Avondmaal en des namiddags hield hij in het schoollokaal eene kinderpreek, terwijl ds. Faure de dankzeggingsdienst waarnam, en de konsulent een afscheidspreek hield. Ds. Hofmeyr preekte voor een talrijk Engelsch gehoor. Met nog eene zamenkomst werden de buitengewone verrigtingen dier dagen gesloten. Op Woensdag werd aan ds. Steijnsburg, die weldra stond te vertrekken, in het openbare schoollokaal een dankadres van de leerlingen aangeboden, voor de vele bewijzen van hartelijke belangstelling door Z.W.Eerw. tijdens zijne kortstondige bezoeken, zoowel in de school als in het onderwijs in 't algemeen betoond. Het adres werd voorgelezen door jongej. Potgieter, een zoo verdienstelijke leerlinge, dat ds. Stegmann die hare vorderingen had gadegeslagen, haar bij deze gelegenheid een boekgeschenk overhandigde. Behalve ds. Stegmann en ds. Groenewald voerden ook nog eenige andere heeren het woord. Eenige leden van de schoolcommissie en eenige belangstellende ouders woonden de plegtigheid bij. Nog moet gezegd worden, dat ds. Stegmann met grooten lof gewaagde van den toestand der school.

BERIGTEN PER TELEGRAAF.

KAAPKOLONIE.

MISDADEN EN ONGELUKKEN.

[ZUID-AFRIKAANSCHE NIEUWSVERZAMELING.]

KIMBERLEY, 23 Mei.—William Dawson is gisteren avond te Du Toits Pan gepakt wegens I. D. Bisme. Wegens dezelfde misdaad is ook George Goodman gevangen genomen. Het kantoor van Goodman is een in de Marktstraat onlangs door Mej. Clayton bewoond. Zijn zaak is naar het speciale hof verwezen.

Er wordt tegenwoordig veel aan het stelen van gevogelte gedaan. Eén persoon verloor gisteren avond omtrent 60 hoenders, eenden, ganzen en kalkoenen.

Er zijn twee municipale konstabels in de gevangenis wegens het stelen van £170 van hunne broeder konstabels.

Vandaag heeft er in de Kimberley mijn een val van rif plaats gevonden. Een kaffer werd gedood en een ander verloor een been.

De zaak der twee deserteurs van de K. R. Schutterij, Chapman en White, is weer voor een week uitgesteld, daar de getuigen door Kolonel Bayly gesonden om de persoonlijkheid van de gevangenen te bewijzen, nog niet aangekomen zijn.

De *Advertisr* zegt dat het nieuws omtrent het vechten bij Mankoroane bevestigd is. Vier boeren en tien Korannas werden in het gevecht gedood.

Een groot gevecht vond gisteren op het Plein plaats tusschen twee Hollandsche Afrikanen, maar zij werden gevangen genomen, en in den tronk geplaatst.

Vier gekleurden, Thos. Rushin, Peter September, Wm. Rodder en Morris Adam werden Maandag voor het Politiehof opgebragt, beschuldigd dienders verhinderd te hebben in het uitvoeren hunner pligt. Hun zaak werd uitgesteld voor verdere getuigenis.

Ali Abdol is gevonnisd tot zeven maanden dwangarbeid wegens het uit de gevangenis ontsnappen om zijne vrouw te gaan kloppen.

Hoare begint te beteren.

Hetzelfde is ook het geval met den Franschman die op den weg van Taungs verwond werd.

De wedrennen veroorzaken groote opgewondenheid.

Het regende op Zondag, en nu is het weder prachtig.

HOOG GEREGTSHOF.

(Voor het Voltallige Hof.)

DINGSDAG, 23 MEI 1882.

ZWARTS *vs.* LANDMARK.

Advokaten Cole en Jones voor eischer, en advokaten Leonard en Searle voor verweerder.

Dit was een aktie voor de uitzetting van verweerder.

In 1873 verkocht zekeren Pietersen aan eischer zijn plaats Carsonskraal voor £1,000, behoudende echter gedurende zijn leven alle regten, alsof de plaats niet verkocht ware.

In hetzelfde jaar verhuurde Pietersen een gedeelte van de plaats gedurende vijf jaren aan Ulch en kort daarna werd die tijd met nog 15 jaren verlengd. In September 1876 gaf Pietersen zijn regt van levenslang bezit op. In 1877 cedeerde Ulch zijn huurkontrakt aan Kluitge & Co., die toen verweerder als vennoot in hunne firma opnamen en den naam er van veranderden in Landmark & Co. Van die firma is verweerder de eenige overgebleven vennoot daar de anderen uitgetreden zijn en hij al hunne regten heeft overgenomen.

De groote kwestie was nu of Ulch het regt van cederen had, en of eischer van al de overmakingen van het huurkontrakt kennis had gekregen.

Daar de kennisgeving door verweerder moest worden bewezen, werd voor dezen opgeroepen.

E. M. Landmark, die verklaarde:—Ik ben verweerder en woon te Carsonskraal, op den weg van Aberdeen naar Victoria West. In 1877 nam Kluitge & Co. de bezigheid van Ulch over. In hetzelfde jaar nam ik de zaak van Kluitge & Co. over. Dit heb ik een jaar lang in de *Victoria West News* geadverteerd. Eischer woonde omtrent zes mijlen van Carsonskraal en handelde met mij sedert 1878. Ik heb ook 200 circulaires van deze advertentie rondgezonden. Zwarts is mij nu nog zoowat £200 schuldig voor goederen van mij gekocht. Op 2 Augustus, 1877, verliet Ulch de plaats. Zwarts vroeg mij eens wie waarlijk eigenaar was. Dit was kort nadat Kluitge & Co. aan Pietersen hadden laten weten dat zij de bezigheid van Ulch hadden overgenomen onder de firma Landmark & Co. Pietersen woonde toen bij eischer. Ik antwoordde eischer dat Kluitge & Co. de zaak overgenomen hadden en met mij in vennootschap waren getreden. In het begin van dit jaar ontving ik een aanschrijving om de plaats te verlaten voor 19 Januarij 1882. Omtrent £3,000 of £5,000 is aan mij door de boeren in den omtrek verschuldigd. Mijn bezigheidsvoorraad bedraagt omtrent £9,000 in waarde.

Contraverhoor.—Er is geene verandering in de firma gekomen sedert ik in vennootschap trad met Kluitge & Co. Ik heb al de regten van de firma overgenomen en drijf de zaak nu voor mijne eigene rekening.

Weer ondervraagd.—Alleen binnen het laatste jaar heb ik gehoord dat Pietersen zijn regt van levenslang bezit opgegeven had.

Door het Hof.—Kort nadat Pietersen de kennisgeving van Kluitge & Co. kreeg, vertelde eischer mij dat hij de eigenaar van de plaats was en dat alle verdere handelingen met betrekking tot het huurkontrakt met hem moesten worden verrigt. Er hangt een uithangbord met den naam Landmark & Co. op de plaats. Dit bord was daar voor het begin van deze zaak.

Jacob C. J. Pietersen.—Ik ontving een kennisgeving van Kluitge & Co. Zwarts is geen familiebetrekking of aangenomen zoon van mij. Ik toonde de kennisgeving aan eischer.

Contraverhoor.—Ik weet niet hoe lang na de ontvangst het was dat ik de kennisgeving aan Zwarts toonde. Dit was de eenige kennisgeving die ik ooit ontvangen had.

Door het Hof.—Ik heb nimmer geobjecteerd of geprotesteerd tegen het houden van de zaak door Landmark en Co., maar wel tegen Ulch. De reden hiervan is dat Ulch mij een kontrakt voor 15 jaren liet teekenen na hij mij beduid had dat het een kontrakt voor 66n jaar was.

Dit sloot de zaak van verweerder.

Voor eischer werd opgeroepen

Willem J. M. Zwarts, die verklaarde:—Ik ben eischer. Ik heb nimmer kennis ontvangen dat verweerder een cessie van het huurkontrakt had. Landmark was op de plaats in 1877. Ulch vertelde mij toen dat Landmark een klerk bij hem was. Hetzelfde uithangbord dat in den tijd van Ulch op de plaats was hangt daar nog. Ik heb alleen sedert Mei verleden jaar in dien winkel gekocht. Ik ben verweerder niet £200 schuldig. Ik heb nimmer mijne toestemming aan Ulch gegeven om het huurkontrakt aan Kluitge of Landmark over te maken. Ik heb de advertentie in het V. W. Nieuwsblad nooit gezien.

Contraverhoor.—Ik heb ook geen circulaire van Landmark gezien. In Januarij 1882 toonde Pietersen mij de kennisgeving. Ik ken Ulch goed. Hij werkt nu als timmerman te Murraysburg. Ik kan mij niet herinneren dat ik in 1879 geld bij verweerder heb gedeponeerd tegen 6 percent rente. Ik ging zelden naar dat gedeelte van de plaats waar verweerder woonde.

Dit sloot eischers zaak.

Verweerder werd hierop door het Hof teruggeroepen en verklaarde:—Ik heb geld aan de gebouwen op de plaats besteed. Ik geloof omtrent £300. Eischer heeft eenmaal bij mij £35 gedeponeerd, waarvoor ik hem een kwitantie gaf. Die som is terugbetaald en daarom is de kwitantie nu in mijn bezit.

Nadat de verschillende dokumenten ingeleverd waren spraken de advokaten het Hof toe.

Gedurende de aanspraak van adv. Leonard zeide de Hoofdregter dat er geen cessie ingeleverd was van Ulch aan Kluitge & Co. en dat die moest bewezen worden. Adv. Leonard antwoordde dat hij verstaan had dat dit punt door adv. Cole was toegestaan en dat hij om die reden geene getuigen hierover verhoord had maar dat indien adv. Cole zulks niet toestond, hij nu het Hof zou vragen hem toe te laten getuigenis hierover in te winnen. Adv. Cole zeide dat hij toestaan zou dat er een cessie aan Kluitge & Co. was, maar beweren zou dat verweerder hier niet mede te doen had gehad.

Adv. Leonard argumenteerde dat daar eischer zoo lang toegelaten had dat Landmark de bezigheid dreef, en er geld in stak sonder iets er tegen te doen hij niet nu het regt had hem te verdrijven.

Adv. Cole hield staande dat eischer niet wist dat Landmark de zaak overgenomen had en dat Ulch geen regt had zijn kontrakt aan een ander over te maken.

De Hoofdregter uitspraak doende zeide:—De eischer wil verweerder van de plaats verwijderen. Daar Pietersen intusschen zijn regt opgegeven had, werd eischer in 1876 ten volle eigenaar van de plaats. Maar in 1878 werd het huurkontrakt met Ulch gemaakt, waaronder Pietersen van zijne regten voor vijftien jaren afstand deed. Pietersen is nog in leven. In den tusschentijd had hij nog niet zijne regten opgegeven en dus was dat huurkontrak goed en bleef het goed. De eenige kwestie is of het landelijke of stedelijke pachtgrond is. Ik geloof dat het stedelijke pacht grond is, en dat dus Ulch regt had om zijn kontrakt aan een ander over te maken zonder de toestemming van den eigenaar.

Hiermede stemden de andere rekters overeen en de uitspraak die gedaan werd was absolutie van de instantie met de kosten.

Hierop verdaagde het Hof tot Donderdag.

HET PARLEMENT.

WETGEVENDE RAAD.

MAANDAG 22 MEI.

PETITIE, KENNISGEVINGEN EN VRAGEN.

De heer de Smidt had een petitie tegen het vervoer van passagiers en goederen per trein op Zondag, geteekend door Ds. van de Wall en de anderen leden der Synodale Commissie van de N. G. Kerk. De heer Neethling gaf kennis, dat hij Donderdag aanst. vragen zou, of iemand ook de aandacht der Regering gevestigd had op den invoer van rum en andere geestrijke dranken uit Natal in West Griqualand en andere gedeelten der Kolonie, en of het Gouvernement voornemens is, stappen te nemen voor het maken van wetsverordeningen daarop gedurende deze zitting.

De heer Hutton legde eenige papieren ter tafel waaronder de veel besproken correspondentie tusschen den Secretaris van Naturellen-zaken en den Civielen Commissaris van King William's Town.

In antwoord op eene vraag van den heer Geard antwoordde de heer Merriman dat men bezig was boomen te planten langs de spoorweglinien overal waar het mogelijk was water te krijgen.

KAPT. MILLS.

De heer Neethling vroeg om alle correspondentie over de afwezigheid van den heer Mills, den Onder Kolonialen Secretaris, ofschoon zijn tijd van verlof verstreken was en de betaling aan hem van bij de £1,000 per jaar niettegenstaande zijne gesegde afwezigheid.

De papieren zullen ter tafel worden gelegd.

DE CENSUUR VAN DEN HEER CHALMERS.

De heer Schermbrucker, de aandacht van den Raad vestigende op de ter tafel gelegde correspondentie tusschen den Secretaris van Naturellen-zaken en den Civielen Commissaris van King Williams Town, met betrekking tot het rapport van dezen laatste over inlandsche zaken, stelde voor:—"Naar de opinie van dezen Raad heeft de Civiele Commissaris van King Williams Town, met zijn rapport over de inlandsche aangelegenheden binnen de afdeeling King Williams Town vóór 1881, een gemoedelijken pligt vervuld, en is de inhoud van dit rapport, wel verre van de beriping te verdienen, begrepen in den brief van den Hon. den Secretaris van Naturellenzaken van 28 Januarij 1882, de ernstigste overweging van het Gouvernement waardig." De heer Schermbrucker zeide, dat als deze niet een zeer ernstige zaak was, hij haar niet onder de attentie van den Raad zou hebben gebragt, daar niet anders den in ernstige gevallen het Parlement zich mengt tusschen het Uitvoerend Bewind en dezelfs ambtenaren. In 1876 en 1878 ging hij voort te zeggen, passeerde het Parlement in deze f wijsheid twee wetten, genaamd de Inlandsche Locatiewetten. Het oogmerk dat men met die wetten trachtte te bereiken, was drievoudig: (1) een meer uitgebreide kontrole over de aan de grenzen wonende inlanders, in onze handen te plaatsen, in 't bijzonder in de afdeelingen King-Williams-Town en Oost-Londen; (2) het zooveel mogelijk verminderen der veedieverijen tusschen de inlanders onderling, en (3) om de middelen tot ontdekking van diefstallen, tot terugbrengen aan gestolen vee en tot de ontdekking van andere misdaden, en het voor den regter brengen der misdadigers, meer gereedelijk bij de hand te hebben. De afdeeling K. W. Town was verdeeld in vijf distrikten, die elk een inspekteur hebben, onder wien een sergeant met een kleine politiemagt dienst deed. Die inrigting gaf algemeene tevredenheid, ofschoon in 't begin de heffing, dat het vee moest gebrandmerkt worden, wantrouwen bij de inlanders wekte. Van het in werking treden dier wetten, tot digt aan het einde van 1881 ondervond men de grootste veiligheid in de distrikten Oost-Londen en K. W. Town. Zoodanig was de staat van zaken, toen de Secretaris van Naturellenzaken van Basutoland kwam, en de bestaande orde van dingen verstoorde. De Locatie-inspekteurs kregen aanzegging, dat men hunne diensten niet langer behoefde, en Kol. Brabant werd aangesteld tot Superintendent van al de locatien, met een salaris van £500, en £60 voor paardenhuur. Tegen die verandering werd geprotesteerd, en de C. C. overstelpt met petitien, geteekend niet alleen door de boeren uit de afdeeling, maar ook door verscheidene inlanders. Kolonel Brabant zelf schreef den C. C., dat het Gouvernement z. i. met het afschaffen der Inspekteurs een misslag beging, en hij uitte tevens de hoop, dat het besluit herroepen zou worden. De inlanders zagen de verandering, die inderdaad onoordeelkundig was, met suspicie aan. De Civiele Commissaris, de heer Chalmers, was een van de beste, zoo niet de beste publieke ambtenaar in de Kolonie, en had aanmerkelijke ervaring onder de inlandsche rassen opgedaan. Dat het Gouvernement vertrouwen in hem stelde bleek o.a. daar uit, at hem toen Kol. Griffith aftrad den post van Gouverneur-agent in Basutoland angeboden werden de Kolonie zou er bij geprofiteerd hebben als hij de betrekking aangenomen had. In zijn jaarlijksch rapport over de zaken der inlanders, geschraagd door de rapporten der Inspekteurs van de lokatien en de opinie van Kol. Brabant, legde hij aan de Regering zijne opinie bloot over de veranderingen bovengenoemd, en hij deed dat onbeschroomd. Hij zou in zijn pligt tekort geschoten zijn, had hij het niet g

iets wat in de *Cape Times* over de toepassing van de Onteigeningswet gezegd was. Het antwoord, zei de minister, zou den volgenden dag gegeven worden.

Het rapport van het Comité-generaal over de Wet op de Tafelbaai Haverleening werd ingediend, en de Wet voor de derde maal gelezen.

Onder de voorgelegde stukken waren er over de zaak der Inspecteurs van Naturellen-location te K. W. Town. De heer Sprigg vroeg, of er zekere brief van den heer Chalmers bij was, maar de Secretaris van Naturellenzaken bleek het niet te weten.

DE RAPPORTEN VAN DE CAPE TIMES.

De Secretaris van Naturellenzaken wilde over zeker artikel in de *Cape Times* spreken, waar melding gemaakt werd van hetgeen hij in den Raad gezegd had, maar de Voorzitter zeide dat dit niet ging. Hij zeide toen dat hij *bij een publieke gelegenheid* gesproken had, en dat het rapport hiervan niet in de *Cape Times* niet juist was. Hij las voor een ander rapport om te bewijzen, dat hij niet van de Koloniale troepen maar van de vorige regering als hen gesproken had, die als "geslagen honden" uit Basutoland verdreven waren. Van de troepen, al had Ferreira's ruiterij zich niet al te goed gehouden, kon hij in het algemeen geen kwaad zeggen, en had hij er kwaad van gezegd, dan verontschuldigde hij zich er over. Vervolgens las hij voor wat hij eigenlijk gezegd had, maar heel loffelijk voor de troepen was het toch niet.

WET OP DEN DIAMANTHANDEL.

De Prok.-generaal verzocht en kreeg verlof om zijn Wet op den Diamanthandel in te dienen. Tweede lezing op Vrijdag. Dr. Matthews gaf kennis van zekere amendementen die hij nog zou voorstellen.

DE HANOVERSCHE WET.

De Hanoversche Wet werd daarna voor de tweede maal gelezen, nadat de heer Watermeyer van den inhoud een schets had gegeven.

TAFELBAAISCHE WATERWET.

De amendementen in de Tafelbaaische Waterwet, door het Comité-generaal gemaakt, werden goedgekeurd. De heer Vintcent stelde de derde lezing voor, en het Huis gaf hiertoe het buitengewone verlof bij particuliere wetten benoodigd.

DE MEENT VAN CARNARVON.

Het Huis ging in comité-generaal over de Wet op de Carnarvonsche Meent. Er viel zoo goed als niets over voor, en geen ander amendement werd er in gemaakt dan een wat den vorm betrof. Het amendement werd terstond door het Huis goedgekeurd, en de derde lezing op den volgenden dag gesteld, als nl. de leden, die voorstellen hadden, zich niet tegen de vraag verzetten.

WEDUWENPENSIOENEN.

Het comité-generaal over de Wet op de Weduwenpensioenen volgde. Bij art. 5 merkte de heer Wm. Ayliff op, dat de Wet geen dringende kracht scheen te hebben, en dat in dit geval zij niet helpen zou. De Prok.-generaal zeide, dat de Wet wel degelijk dringende kracht had, behalve voor zekere beambten uit Grikwaland West en enkele anderen. Daarmede was echter de zaak niet uit, maar schoon de discussie nog werd voortgezet, kwam het artikel er door zoo, als het in de Wet stond.

Daar er geen amendementen in de Wet waren, volgde, toen zij aan het Huis gerapporteerd was, de derde lezing.

WET OP REGTSBEDEELING.

De amendementen door het comité-generaal in de Wet op de Regtsbedeeling gemaakt, kwamen daarna in behandeling. De heer Upington had een amendement er op, ten effekte dat van de uitspraken van Hoven tot het uitgeven van Drankpatenten een appèl noodig zou moeten zijn op het Hooge Geregtshof en de beide hoogere Hoven van de Oostelijke districten en Grikwaland West. Dit was noodig om onbillijkheid tegenover de houders van drankpatenten te verhoeden. Een wijziging der Drankwet lag hierin niet besloten, en in de zaak moest zoo spoedig mogelijk iets gedaan worden om het drankverkoopend gilde te beschermen.

De Prok.-generaal zeide, dat de Wet op nieuw in comité-generaal moest behandeld worden, en dat het beter zou zijn de zaak dan ter sprake te brengen.

De heer Upington gaf op dit punt toe, en op Vrijdag zal het Comité Generaal hervat worden.

DE WET OP DE MAGISTRAATSHOVEN

Werd voor de derde maal gelezen.

DE BEGROOTING.

Te 10 minuten vóór vieren zette men het pas begonnen Comité Generaal over de Begrooting voort. Het eerst kwam het hoofdstuk over de Kol. Secretaris voor. De heer Hofmeyr vroeg nu de reden van de verhooging van hetgeen er voor de zaak der schrijfbehoeften was uitgegeven. Hij wilde een beambte laten schrappen. De Proc. Generaal zeide dat die beambte vroeger onder het Departement der Schatkist stond, en dat de Schatmeester Generaal, die afwezig was, er inlichting over kon geven. Men moest de zaak liever laten overblijven. De heer Hofmeyr zeide dat hetgeen men thans door een nieuw beambte wilde laten doen, vroeger door den hoofdklerk werd afgedaan. Na nog eenige aanmerkingen van den heer Upington, die inlichtingen omtrent het drukcontract verlangde, en den beambte in kwestie missen wilde, en eenige opheldeningen van den Proc. Generaal, die op de aanhechting van Griqualand West als een oorzaak van meer werk wees, sprak de heer Barry over de vermeerdering van traktementen aan de klerken der landskantoren aan de Kaapstad toegekend, welke vermeerdering echter niet gelijk stond met die van de bezoldiging der Magistraten. Na nog een lange woordenwisseling, waarbij de heer Solomon en anderen er op wezen dat het druk-contract niet naar eisch was nagekomen, stak de heer Mackay een lange rede tegen de vermeerdering van personeel en traktementen van beambten af, welke rede, die met een amendement het schrappen van alle verhoogingen in het hoofdstuk eindigde, door den Kol. Secretaris beantwoord werd met de verklaring dat men hers nen noodig had en dat dit een duur artikel was. De heer Hofmeyr herinnerde dat indertijd de traktementen aan het Kol. Departement vermeerderd waren niet dien verstande dat het personeel zou verminderd worden; en de heer Brown vroeg of alleen aan het Kol. kantoor hetzelfde noodig waren, en of men niet even goede hers nen onder de Kaapsche klerken vond. De Com. van Op. Werken zeide dat als men de traktementen niet verhoogde de goede klerken naar buiten verhuisden. De heer M. de Villiers vond de verhoogingen te gering om er over te praten. De heer Hofmeyr ontkende een bewering van den heer Solomon dat er een voorafgaande vermeerdering van traktementen was, welke vermeerdering door den Kol. Secretaris als bestaande was vermeld. Dr. Matthews vond alle verhoogingen geheel naar eisch. Nog andere leden voerden het woord, onder anderen de heer De Smidt die de voorregten der handels- boven de landsklerken schilderde, de heer Luttig die tegen het opdrijven van uitgaven waarschuwde dat op den duur tot algemeene bekrimping zou leiden, en de heer Walker die vond dat men niet karing moest zijn nu men het voorstel Barry niet had aangenomen. De heer M. de Villiers stelde formeel voor om de zaak te laten overblijven, en hierover werd weder door andere leden het hunne geuit, onder anderen door den heer Leonard die vroeg of niet die leden die tegen verhoogingen waren honderden ponden lieten uitgeven voor stukken die zij aanvroegen; en de heer Solomon die sterk voor de aanhangige vermeerdering zoowel als voor die der C. C. traktementen sprak, en over de moeijelijkheid uitweidde om behoorlijke brieven te schrijven. De heer Hofmeyr zeide dat hij voor het schrappen van een der verhoogingen was, omdat het geen gewone was. De Regering moest wachten met hare verhoogingen totdat de Commissie van 's lands Dienst haar werk klaar had. De hh. Dowling en Irvine wilden de verhoogingen goedkeuren, en de Proc. Generaal aanvaardde de verdediging er van, op grond dat men anders de beambten uit het koloniale kantoor naar elders moest sturen.

Een amendement van den heer Barry hield in een aanzienlijke verandering van de posten onder het hoofdstuk; en de heer Upington kwam terug op de drukgeschiedenis, die men bij de behandeling der traktementen uit het oog had verloren. De heer Hofmeyr volgde, na een opmerking van den Proc. Gen., met een opheldering van hetgeen er eigenlijk in de zaak van drukken en schrijfbehoeften gebeurd was, ten betooge dat een klerk voor de zaak geschrapt kon. De heer de Wet gaf zijn reden om voor het amendement Barry te zijn, en na nog andere korte opmerkingen nam de heer Sprigg het woord om op het doen overblijven van het hoofdstuk aan te dringen, op grond van de opheldering die men van den Schatmeester Generaal noodig had, en de Proc. Gen. had hier iet tegen.

De heer Mackay trok zijn amendement in, en de Kol. Secretaris verklaarde dat de beambte in het drukken schrijfbehoeften-departement volstrekt noodig was. Daarbij beriep hij zich op zijn karakter als vijand van groote uitgaven. Zelfs hiermede was echter het gepraat niet uit, daar de heer Powell nog zijn duit in het zakje moest leggen en als naar gewoonte den lachlust der leden wekte, en daarop de heer Robertson een kleinere vermindering voorstelde door den heer Barry

Het doen overblijven van het hoofdstuk werd verworpen. Daarop stelde de heer Marais voor om elke verhooging apart te behandelen, en dit ging er door. De £100 aan 12 klerken van het koloniale departement werd daarop goedgekeurd met 36 tegen 22 stemmen.

Voor stemden de hh. Fuller, Atherstone, Farmer Fleming, Frost, Manuel, Solomon, Lewis, Reitz, Ayliff (J.), Te Water, Sichel, M. J. de Villiers, Matthews, Powell, Leonard, Bergh, Orpen, De Smidt, Rhodes, Van der Spuy, Walker, Wilman, Auret, Sprigg, Blaine, Upington, Irvine, Human, Reid, Pearson, Merriman, Molteno, Scanlen, Wright, en Vintcent. *Tegen* de hh. Barry, Aling, Hockley, Timm, Van Rensburg, De Villiers (J.), Luttig, Dempers, Gould, Mackay, Goldschmidt, Hofmeyr, Brown, De Wet, Joubert, Louw (T.), Marais, Proctor, Moody, Louw (M. J.), Robertson, en Myburgh. De secretaris voor naturellenzaken kwam te laat om mee te stemmen, maar had te dien fine van zijn tegenwoordige waardigheid om onder de balie door te kruipen.

De tweede verhooging (£22) ging er door. Dadelijk ook £100 voor den hoofdklerk om zeker extra werk te doen. Daarna werd de £190 voor zijn assistent in dit werk (het nazien der drukkersaffaire) aangenomen met 30 tegen 29 stemmen. *Voor* stemden de hh. Atherstone, Fuller, Farmer, Fleming, Frost, Manuel, Solomon, Ayliff (J), Van der Spuy, Rhodes, Leonard, Powell, Bergh, Orpen, Matthews, De Smidt, Gould, Irvine, Sichel, Auret, Reid, Blaine, Robertson, Sauer, Pearson, Merriman, Molteno, Scanlen, T. Wright, en Vintcent. *Tegen* de hh. Sprigg, Louw (M. J.), Moodie, Proctor, De Villiers (J), Marais, Louw (J), Upington, Hofmeyr, Joubert, Van Rensburg, Goldschmidt, Mackay, Luttig, Dempers, Wilman, Walker, Te Water, De Wet, Brown, Timm, Lewis, De Villiers (M. J.), Human, Hockley, Aling, Barry en Myburgh.

Het was zes uur en men scheidde.

AVONDZITTING.

Het eerste wat besloten werd was dat men voort zou gaan met alle verhoogingen apart te behandelen. Eenige verhoogingen gingen er door, onder eenig rumoer, en de heer J. M. Louw herhaalde zijn van ouds bekende klagten over het voortdurende aangroeijen van alle uitgaven.

Bij het Nieuwe Somerset Hospitaal vroeg de heer Upington of de geneesheeren aldaar werkzaam particulier praktijk konden uitoefenen. Zoo neen dan was hun traktement bespottelijk klein. Er werd van onderscheiden kanten een aantal opheldeningen gegeven.

Aan begrafenissen zou £300 meer uitgegeven worden, en de heer Hofmeyr wilde weten waarom, want de opheldering aan den Raad gegeven hield geen stek. De Com. van Op. Werken merkte aan, dat de gezondheidstoestand der Kaapstad er mee te doen had.

Over het Oude Somerset Hospitaal vielen ook eenige vragen, zooals van Dr. Matthews die weten wilde waarom men kandidaten voor Robbeneiland daar liet. De Proc. Generaal zeide dat Robbeneiland geen schuil gaf aan alle gekken en melaatschen der Kolonie.

Robbeneiland volgde, en de heer T. Louw wilde weten waarom de Anglikaansche kapellaan een verhooging kreeg. Een antwoord werd eigenlijk niet gegeven, maar de post ging er door.

Het Grahamstadsche gekkenhuis kreeg overal verhoogingen, en hierover werden aanmerkingen gemaakt, onder anderen door den heer Hofmeyr. "'t Is mos Grahamstad!" zei de Com. van Op. Werken, en de Proc. Generaal had een uitvoeriger antwoord; maar de heer T. Louw wilde £50, voor kapellaan en magazijnhouder zamen, laten schrappen. De heer Jon. Ayliff nam het voor den kapellaan op, en ook hier werd niet gekrimpt.

De heer Upington wilde weten waarom de districtsgeneesheer een groote verhooging had. Omdat er anders geen te krijgen is want er is geen praktijk van belang, en men heeft een dokter van de Maatschappij om hen concurrentie te maken, was het antwoord; en hetzelfde gold ook van enkele andere distrikten. De heer Sprigg wilde weten waarom te Kimberley zoveel gegeven werd. De heer Upington kwam terug op den man van Namaqualand, die zijns inziens niet meer dan die van Prieska moest hebben, en stelde voor, £100 van zijn traktement te schrappen. De Comm. van Openbare Werken kwam voor den dokter van zijn plek op, en de heer Goldschmidt wilde £250 van de uitgaven voor Kimberley en Dutoitspan laten afnemen. Er waren altijd zooveel gevangenen in den tronk te Kimberley, zeide de Comm. van Openbare Werken. De heer Marais vond de geneesheeren te Barkly en Hay te hoog bezoldigd, iets wat de heer Rhodes betwistte, want de lui waren er bitter arm. Dr. Matthews had een lang verhaal ter verdediging van de Kimberleysche traktementen, en kreeg op eene aanmerking die hij maakte een vrij nuw antwoord van den heer Goldschmidt, die op zijne bekendheid met het I.-D.-B. gilde zinspeelde. Daar de Voorzitter niet gehoord had wat er gezegd was, liep de zaak hiermee af, en Namaqualand kwam weder aan de beurt door den heer Hofmeyr. De Prok.-generaal en de heer Lewis namen het thans voor dezen post op, verklarende laatstgenoemde dat de dokter in Namaqualand het met een moord zoo druk had gehad, dat zijn andere praktijk lang stil had gestaan, en hij dus zijn betrekking dacht te laten loopen. Nog heel wat werd er gepraat, en onder anderen sprak de heer Upington over het verkeerde der regeling om alle groote strafzaken uit Namaqualand in de Kaapstad te laten afdoen; terwijl de heer Marais zijn vrees te kennen gaf dat in het vervolg geen dokter op een ordentelijke plek distrikts-geneesheer voor £75 zou willen zijn. Over het amendement Upington staakten de stemmen (30 tegen 30), en de Voorzitter stemde tegen, zoodat de Regering het won. Het amendement Goldschmidt werd ingetrokken, en de distrikts-geneesheeren gingen in hun geheel er door.

Bij de Hospitalen verteldde de Comm. van Openb. Werken dat het Kimberleysche Hospitaal thans door een plaatselijk bestuur beheerd werd, en slechts een bijdrage van regeringswege gegeven werd. De heer Rhodes wilde een deel dier bijdrage aan Barkly laten geven, waar zich de bijna hetzelfden hepen begaven. Dit achtte de Voorzitter een vernuftig voorstel, en de Com. van Op. Werken beloofde een kleine bijdrage voor Barkly op het bijvoegsel voor de begrooting te laten zetten. Men wilde een schikking waarbij de Regering de bijdrage zou verminderen tot het bedrag wat zij later op het bijvoegsel zou zetten, en de heer Upington maakte van de gelegenheid gebruik om over de onveiligheid der mijnen en de ongelukken die er plaats hadden uit te weiden. Hierover viel nog meer voor, en ten slotte stelde de heer Rhodes een vermindering van £400 op den post voor Kimberley voor, met het doel om die £400 later voor Barkly te bestemmen, zulleude anders het hospitaal aldaar gesloten moeten worden. De Proc. Generaal zeide hier niet tegen te hebben, mits de overeenkomst tusschen de Regering en de lieden te Kimberley er niet door verongelukte.

Vóór men tot de stemming overging vroeg de heer Frost waarom Queenstown zoo veel minder voor zijn hospitaal kreeg dan andere plekken. Omdat het te noodig is om meer te geven was het antwoord.

Amendement Rhodes aangenomen, en verder ook de post voor hospitalen.

Politie en gevangenissen gaf den den heer J. I. de Villiers aanleiding om te vragen of er te Kimberley niet tegen den regel werd gehandeld met den magistraat aparte betaling voor het inspecteren van den trok toe te kennen. Er was vroeger een apart inspecteur, zei de Proc. Generaal, maar de heer De Villiers stelde voor de toelage te schrappen. Dr. Matthews had weder een historische toelichting en sprak ten gunste van den post

De heer Upington vond dat men te Beaufort West niet zooveel nieuwe dienders moest aanstellen, maar de "navvies" die er den boel opschopten liever door dienders van het Spoorwegdepartement te laten in orde houden. Ook op de schikking met de Kaapstad over de politie maakte hij aanmerking, en wilde weten hoe die zaak in elkander zat. De Proc. Generaal herinnerde dat hij over de Kaapstadsche politiezaak reeds vroeger had gesproken, en toen gezegd had dat de Kaapstad veel te veel werd bevoordeeld. De stad moest even als andere steden de helft der politiekosten betalen. Verandering der Beaufortsche politie was door den Magistraat sterk aanbevolen. De heer Lewis trad voor de Kaapstad op, maar had hier niet veel wil van, en vond een tegenstander in den heer Solomon. De heer Hockley vond dat er te onbillijk werd gehandeld, en de Com. van Op Werken gaf hem geen ongelijk. Hij kwam daarna met een wijziging op den post in kwestie voor den dag.

De heer Dempers vroeg waarom Bredasdorpsche dienders meer loon kregen dan Caledonsche. De Proc. Generaal beloofde opheldering.

De heer Dowling vroeg maar de politie van Fraserburg, en de heer Te Water had iets over de Graaff-Reinetsche politie te vertellen. Er was op deze een vermindering, zeide de Proc. Generaal, en wel omdat een deel der dienders aan Aberdeen was over gedaan. Als Graaff-Reinet, zoo'n groote stad, het met minder dienders doen kan, waarom dan niet Beaufort West? vroeg de heer Te Water. "Daar is hij weer met Graaff-Reinet" hoorde men roepen. De heer Irvine wilde Beaufort een goed gedeelte van de nieuwe politie laten betalen. De heer Solomon vroeg welke tolken men voor £1 per maand kon bekomen; en het bleek dat het kafferdienders waren die dit als bijslag kregen. Nog meer werd over die post gepraat, en de heer Brown wilde thans met een nieuwe vermindering voor den dag komen toen de Voorzitter hem waarschuwde liever eerst over Beaufort te laten stemmen.

De Magistraat-Gevangenis-inspecteur te Kimberley werd op nieuw ter sprake gebragt, verklarende de heer Rhodes zich er voor, de heer Hofmeyr er tegen. De Com. van Op. Werken zeide dat de heer Hofmeyr met de Kimberleysche tronk niet bekend scheen te zijn, iets wat eenig gelach wekte. Zoo ja, dan zou hij zien dat het een harde taak was om er het oog op te houden. Een rijker oogst van bandieten dan men te Kimberley kreeg kon men niet wenschen Ook de Proc. Gen. had een reden om den Magistraat apart als Inspecteur den Grootvis te laten betalen. Daarop werd de £100 aan deze Magistraat van Kimberley toegestaan, en de helft van den post voor Beaufort werd geschrapt.

De heer Dowling wilde meer dienders te Aliwal Noord als de Spoorweger kwam. Het kon niet vóór de volgende zitting, zeide de Com. van Op. Werken.

De heer Brown wilde de politie van Middendrift zeer laten verzwakken, op grond dat er voor de luidjes aldaar reeds genoeg gedaan werd. Hij stelde dus voor £300 te laten schrappen op de post. De Com. van Op. Werken en de heer Irvine bestreden dit amendement, verklarende de laatstgenoemde dat de dienders een zeer talrijke Naturellenbevolking in orde moesten houden. Niet zonder moeite kreeg de heer Brown gelegenheid om deze beweringen te bestrijden. Andere leden waren echter meer gelukkig, maar de vermindering van den heer Brown werd niet goedgekeurd.

Tien minuten vóór elven verdaagde het Comité, en verdaging van het Huis volgde.

DINGSDAG, 23 MEI 1882

PETITIEN, VRAGEN, ENZ.

De heer Luttig had een petitie uit Fraserburg ten gunste der Hollandsche taal. De heer van Rensburg een over de gewone boerenonderwerpen uit Cradock.

Onder de kennisgevingen waren er geen van belang.

De heer Sprigg stelde voor om op Pinkstermaandag vergadering te houden. De heer Luttig was hiervoor, want het duurde hem hier te lang. Aangenomen.—De heer Luttig probeerde daarna elken avond sitting te laten houden, maar men nam dit niet als een onbestreden voorstel aan. Hij gaf er later kennis van.

De Voorzitter zeide dat het lezen van dagbladen in het Huis een verkeerde gewoonte was.

De Secr. van Naturellenzaken sprak over zekere aanhalingen uit brieven van den heer Brownlee en Majoor Elliot over ontwapening die in de *Cape Times* aangehaald waren. Er was in hetzelfde blad iets te kennen gegeven omtrent zijn, Sauer's, lust om iedereen te ontwapenen, maar daar was niets van aan.

De wet op de Carnarvonsche Meent werd voor de derde maal gelezen.

De heer Robertson had een vraag over den invoer van dwarsleggers. De Com. van Op. Werken antwoordde dat hij nog geen bepaalde opgaaf kon doen, maar alleen dit zeggen dat men uit Z. Australie geelhouten dwarsleggers in kleinen getale en voor een bepaald doel had ontvangen, benevens die uit Europa met creosoot bezwangerd.

De heer Frost wilde weten of er iets gedaan zou worden om aan handelaars in Tembuland voor geleden schade vergoeding te verleenen. Er was, zeide de Secr. van Naturellenzaken, een aankondiging in de bladen gedaan dat men zijn aanspraken kon inzenden, en de ingekomene beliepen omstreeks £35,000. Een Commissie hield zich met een deel der zaken in kwestie bezig, en de Regering wilde ongaarne vergoeding geven tenzij de schade door Kol. troepen berokkend was.

De heer J. Ayliff had een vraag of men de vrij willigers van het betalen van ingaande regten voor hunne uniformen enz. zou vrijstellen. Neen was het antwoord.

Op een vraag van den heer Walker antwoordde de Secr. van Naturellenzaken dat de Regering omtrent de verliezen der boeren in Barkly welligt geen onderzoek zou instellen, hoewel zij beter recht op vergoeding hadden dan vele anderen. Men moest hen met ieder ander gelijk stellen.

Namens den heer Dowling vroeg de heer Irvine of de Regering de breedte der hoofd- en afdeelingswegen dacht te bepalen. De Com. van Op. Werken zeide niet te weten hoe er mee klaar te komen.

De heer Solomon wilde weten of men den prijs der telegrammen zou verminderen. Het deed hem genoegen te zien dat de telegrafen hiertoe goed genoeg betaalden. De Com. van Op. Werken antwoordde dat de Regering van plan was om tot zulk eene vermindering over te gaan zoodra de nieuwe lijnen klaar zouden zijn. Men zou dan 10 woorden voor een shilling verzenden kunnen en sixpence voor iedere volgende 5 woorden moesten betalen. Verdere verlaging was niet mogelijk zoo lang er nog nieuwe telegrafen te maken waren.

De heer Reid had een vraag over een kennisgeving van Dr. Dale omtrent zendingscholen, waar het scheen dat de onderwijzers niet geregeld school hielden. De Kol. Secretaris zeide dat de kennisgeving jaren lang geleden voor het eerst was gepubliceerd, en dat zij gerepubliceerd was omdat zekere tekortkomingen van den kant van onderwijzers hadden plaats gehad.

De heer Reid stelde daarna verdaging van het Huis voor om te zeggen dat het antwoord niet naar zijn zin was, en gaf zijn vermoeden te kennen, dat Dr. Dale buiten zijn boekje was gegaan, welligt omdat onderwijzers zich verstout hadden in de galerij van het Huis te gaan zitten toen er iets over hun zaken aanhangig was. Spreker had een aantal bezoeken van onderwijzers gehad die hem wilden raadplegen, maar hier zag hij geen kwaad in, en hij vond het verkeerd als de Superintendent van Onderwijs er dit in zag. Onderwijzers zouden zich aan zoo iets niet onderwerpen, want zij waren hiertoe veel te "spirited."

De Kol. Secretaris zeide, dat hij tegen zulke verdagingen van het Huis was, en den heer Reid verdacht van een te levendige verbeelding te hebben. Hij wist het regte der zaak niet, maar had vernomen, dat als Inspecteurs aan scholen verschenen, zij somtijds de onderwijzers niet in de scholen vonden.

De heer Hofmeyr sprak tegen het verdagen van het Huis bij vragen, als onregtvaardig voor leden die voorstellen hadden.

Voorstel ingetrokken.

De heer J. Ayliff vroeg, wie de waarnemende Magistraten aanstelde, als de Magistraten weg waren. De Kol. Secretaris, was het antwoord, schoon hij somtijds den Proc.-Generaal raadpleegde.

DE HEER CHALMERS.

Daarna kwam het voorstel Sprigg, ten gunste van den heer Chalmers, C. C. en R. M. van K. W. Town, wiens gedrag in zake het blauwboek van Naturellenzaken hij verklaarde volkomen naar eisch te zijn. Vroeger, zeide hij, bekommerde zich bijna niemand om de Naturellenzaken, totdat eindelijk het denkbeeld met vrucht geopperd was, om rapporten van Kaffer-Magistraten in een blauwboek jaarlijks te doen uitgeven. De heer Chalmers was over zulk een rapport aangevallen, en spreker zou de zaak reeds spoediger in behandeling gebragt hebben, zoo niet de Secr. van Naturellenzaken gezegd had, dat er nog meer stukken moesten worden voorgelegd. Hij zou over de kwestie der Naturellen-location, waar de heer Chalmers zich over had uitgelaten, niet uitweiden, maar alleen over het geschil tusschen de heer Chalmers en de Regering. Spreker las stukken uit het rapport van den heer Chalmers voor, dat van 31 December l.l. dagteekende; en verklaarde, dat dit rapport niets anders inhield, dan wat de resolutie van het Parlement van hem eischte. Spreker trad hierbij in eenige bijzonderheden, en zeide, dat in een brief van het Naturellen-departement van telegrammen melding werd gemaakt, waar het rapport een herhaling van heette, maar die inderdaad later dan het rapport waren. Eene bestraffing was den heer Chalmers toegediend, wegens gedeelten van zijn rapport, dat scheen met de chronologie op dit punt te strijden.

Bijlagen tot het rapport, zeide de heer Sauer, waren blijkbaar later dan het rapport zelf.

De heer Sprigg hervatte dat het niet ging om een oud beambte des lands zoo scherp aan te vallen als men gedaan had, en sprak over dit punt geruimen tijd, andere stukken, tusschen de regering en den heer Chalmers gewisseld, aanhalende. Slechts seer weinig uitdrukkingen in het gewisselde waren niet geheel in den haak. Zoo een uitdrukking wat sterk was geweest, zoo was het later gebleken dat de regering er door had leeren inzien dat de heer Chalmers gelijk had gehad. Dit was in de zaak van de vrijlating van een klerk, den heer Shaw. Over het gedrag van den heer Chalmers in de zaak van den heer Pattle, beschuldigd van diefstal van landsgeld, vielen die telegrammen waar aanmerking op gemaakt kon worden in een later tijd dan den brief, aan den heer Chalmers tot bestraffing gezonden. Hetgeen de heer Chalmers intusschen zelf in deze zaak gedaan had was zoo erg niet, want hij had ten slotte toegegeven. De regering scheen overigens ook in de zaak van Patrie te hastig gehandeld te hebben. Dat de heer Chalmers zich later tot den Eersten Minister gewend had, dat was daaruit te verklaren, dat de brief namens den Sec. van Naturellenzaken zoo uiterst scherp was geweest. Spreker wilde in deze zaak geen personaliteiten aanvoeren, maar een oud beambte als den heer Chalmers kon men het niet ten kwade duiden dat hij zich beklaagde als men hem niet naar eisch behandelde. Het was spreker niet om den persoon van den heer Chalmers te doen, maar om de positie van den Burgerlijken Dienst. Daarvoor, had men gezegd, waren hersenen benoodigd, waar wie in 's lands dienst zijn hersenen naar eisch gebruikte, dien moest men niet te lijf gaan als hij niet altijd zulke rapporten indiende als de regering pleizierig vond. De brief van het Naturellen-kantoor vond hij onverantwoordelijk, en hij hoopte dat het Huis het met hem eens zou zijn dat de heer Chalmers, wat zijn rapport aanging, naar eisch gehandeld had. (De Secretaris van Naturellenzaken toonde zijne minachting der zaak door het Huis tijdelijk te verlaten en in de galerij eene vriendschappelijke praatje te gaan houden).

De heer Solomon stelde verdaging van het debat voor, op grond dat hij eerst even te voren de laatste stukken over de zaak ter inzage had bekomen.

De heer Sprigg zeide dat hij niet tegen verdaging had als men dit verlangde, maar dat het lastig was dat de regering de stukken zoo laat voorlegde. De later voorgelegde stukken waren lang geleden door den heer Irvine aangevraagd. Hij hoopte dat in allen geval het debat spoedig genoeg hervat zou worden om de zaak nog in een vol Huis te behandelen.

De heer Irvine zeide, dat de heer Chalmers gehandeld had naar aanleiding van vervalschte petitiën, en dat al wat tegen de regering in de zaak pleitte, in de kranten zijn weg vond, terwijl hetgeen voor de regering was, niet in het licht verscheen. Voorts viel hij den heer Sprigg aan over zijn gedrag vóór de zitting. Hij verzekerde het Huis, dat als het de zaak goed kende, het de regering volkomen gelijk zou geven.

De heer Pearson merkte op dat de zaken, door den heer Irvine te berde gebragt, met die van den heer Chalmers niets te maken hadden.

Na een opmerking van den heer Walker zeide de Sec. van Naturellenzaken dat de stukken door den heer Irvine aangevraagd lang niet alles waren wat was voorgelegd. Veertien dagen vroeger zou alles zijn publiek gemaakt, als de drukkers niet te langzaam geweest waren. Hij zou later betoogen dat het Departement van Naturellenzaken in zijn gedrag tegenover den heer Chalmers niet te ver was gegaan. Het rapport van den heer Chalmers van 31 December was eerst op 12 Junij gestuurd, gelijk bleek uit den toegevoegden brief. De rest zijner aanmerkingen zou hij tot de hervatting van het debat bewaren. De heer Chalmers had zaken die 1882 betroffen in zijn rapport van 1881 besproken, en dat wel blijkbaar uit oppositie tegen de Regering en om de zaak voor het Parlement te laten komen.

De heer Goold gaf zijn afkeuring te kennen van hetgeen door den heer Irvine gezegd was.

Na de opheldering door den heer Irvine zeide de heer Upington dat de Ministers, schoon bewerende dat zij het debat wilden uitstellen, alles gezegd hadden wat zij in hun belang konden zeggen; en dat de Regering in allen geval verstandiger zou doen met stukken uit rapporten te laten dan de beambten door bedreigingen te dwingen om rapporten te schrijven die de Regering aangenaam waren. Van den brief van den heer Chalmers dien men ten zijnen nadeele had gelezen, had men niet gezegd dat hij geschreven was in antwoord op de hem toegediende bestraffing; en die bestraffing, door den heer Sauer in zijn trots als Minister toegediend, leek hem thans leelijk genoeg om te verlangen dat de zaak zoo lang mogelijk zou worden uitgesteld.

Het debat werd verdaagd tot Maandag, gevende de heer Solomon die dit voorstelde zijn hoop te kennen dat de Regering dien dag er gelegenheid voor zou geven.

Eenige wetten waren met amendementen van den Raad teruggekomen, en de tijd der behandeling werd vastgesteld.

De Verjaardag van H. M. de Koningin.

Geen heerlijker dag had men zich kunnen wenschen voor een feest, dat de gansche wereld door en tot aan de verste uithoeken der aarde gevierd wordt—het jaarfeest der beminde en waardige vorstin, Koningin Victoria, dan de dag van gisteren. Een heldere hemel, een lagchende zon, een koele frische droege wind, die levenslust en gezondheid inspireerde, maakten het hart opgeruimd en vervulden het met een blijde feestelijke stemming. Dat was ook aan alle zijden zigtbaar, vooral toen tegen twaalf uur de duizenden feestgangers zich in hunne bonte mengeling van gewaden naar het groote Paradeplein begaven om getuigen te zijn van de officiele eerbewijzen aan Hare Majesteit toegebragt. Overeenkomstig het gewone programma rolden precies ten twaalf uur van de batterij Imhoff de een-en-twintig schoten die het koninklijk salaut uitmaakten, en die terstond herhaald werden door het geschut der vrijwillige artillerie, gevolgd door een "feu de joie" van de infanterie, militairen en vrijwilligers. Daarop werden de verschillende evolutiën, als vroeger beschreven, met bewonderenswaardige juistheid uitgevoerd, en liep dit gedeelte van het programma af tot algemeene satisfactie, zoowel van hen die er een werkdadig aandeel aan nemen moesten als van de vele duizenden toeschouwers. De laatsten verspreidden zich weldra in alle rigtingen, en inmiddels werden aanstalten gemaakt tot bijwoning van het voornaamste gedeelte van het feest de Regatta. Al de toebereidselen waren in perfekte orde. Maar inmiddels was de wind zoo zeer in sterkte toegenomen, dat de Regatta geen voortgang zou kunnen hebben.

Onder hen die aan de algemeene vreugde deelnamen behoorde ook het personeel onzer drukkerij, die wij verlof gegeven hebben het overige van dezen blijden dag in onbezorgde feestvreugde door te brengen. Natuurlijk moeten wij om die rede een verslag van de verdere vreugdebedrijven aanhouden tot ons volgend nommer.

TWEEDE OPEN BRIEF AAN
DR. TH. HAHN.

Mijnheer,—Met genoegen heb ik het eerste gedeelte van uwen brief in de *Times* van Maandag, 8 ll., gelezen, en gij zult mij wel willen vergunnen eenige op- en aanmerkingen te berde te brengen aangaande dat deel van uw schrijven, dat mij persoonlijk betreft. Ik heb in mijn eersten brief een zeer kalmen, gematigden toon gebruikt, hoewel de verontwaardiging over uwen dollen uitval eene scherpere critiek wel eenigzins zou hebben vergoelijkt. Doch, waar en wanneer ik ook mijne denkbeelden onder de oogen van het publiek heb gebracht, steeds heb ik de beleefdheid in acht genomen; steeds heb ik mij er voor gewacht hatelijk te zijn; doch ook steeds heb ik, wat ik voor waarheid hield, onverbloemd en zonder aanzien des persoons uitgesproken. In dezen brief zal ik, zooveel in mijn vermogen is trachten aan mijne grondbeginselen getrouw te blijven. Gelijk in mijn eerste schrijven aan u zal ik mij geheel in al bepalen tot het onderwerp in kwestie en wat daarmede in verband staat. Het is mijne vaste overtuiging, en ik twijfel geen oogenblik of het is de overtuiging van ieder die prijs stelt op den naam "gentleman," dat "goede manieren," ook waar men openlijk zijne gedachten uitspreekt, een noodwendig vereischte uitmaken van een echt humaan karakter. Ik laat aan het oordeel van het publiek over om te beslissen of ware humaniteit het kenmerk is van uw schrijven, en naar aanleiding van dit schrijven wensch ik tot u de volgende vragen te richten:—

Gij geeft mij den raad mij beter bekend te maken met het Engelsch en Duitsch. Wel! denzelfden raad kan ik ook u geven met betrekking tot de Engelsche, Nederlandsche en Fransche taal. Van de twee laatste talen ten minste is uwe kennis verbazend oppervlakkig. Doch, ik zou gaarne van u willen weten, waarom gij mij dezen raad geeft. Heeft dit iets uit te staan met het punt in kwestie? Mijn eerste open brief aan u was naar aanleiding van uwen bitteren uitval over de *Nederlandsche taal*. Op *dien* brief verwachtte ik een antwoord. En wat behelst uw antwoord? Zoo goed als niets. In uwe woede vergeet ge geheel en al het onderwerp, waarover ge schrijft en neemt (o, foei! Dr. T. Hahn) de toevlucht tot laffe verdachtmakerij.

2. Waar en wanneer hebt gij mij ooit, Hollandsch sprekende, mijne uitdrukkingen zien vermengen met wat gij noemt Fransche *bon mots?* Mijne vrienden weten zeer goed, dat ik den grootsten afschuw heb mij in het spreken van mijne moedertaal te bedienen van allerlei Gallicismen, Germanismen of andere *ismen*, en mijne leerlingen aan het College weten dit even goed. Het is waar, ik herinner mij verscheidene keeren met u Hollandsch te hebben gesproken; doch wanneer ik herhaaldelijk opmerkte, dat gij niets begreept van wat ik zei, heb ik mij dikwijls van eene Duitsche of Engelsche uitdrukking bediend, om mij verstaanbaar te maken. Doch, dit alles daargelaten. Ik herhaal thans de vraag: "Wat heeft dit uit te staan met het punt in kwestie?"

In de 3de plaats stel ik alweder die vervelende vraag: Wat, in 's Hemels naam, heeft mijn en uw oordeel over de Nederlandsche taal te doen met het feit, dat ik

NEDERLAND.

(Van onzen Correspondent).

[KAMERNIEUWS; Van der Heijden; Verkiezing te Hilversum.—DE KONING OP REIS.—KERKELIJK: Ds. Gispen over Dr. Kuijper.—BERICHTEN].

25 April 1882.

KAMERNIEUWS.—De Tweede Kamer der Staten-Generaal is heden weer, na de paaschvakantie, te zamen gekomen. Er ligt werk genoeg op de leden te wachten.

In de zaak van den gepensioneerden Luit.-Gen. van der Heijden, heeft de Minister van Kolonien bij nota geantwoord op diens adres, onlangs bij de Kamer ingediend. Hulde wordt andermaal gedaan aan den moed en het krijgsbeleid, door den Generaal in Indië aan den dag gelegd, doch zijn bestuur over Atjeh wordt niet geprezen. Te laste wordt hem gelegd o. a., dat hij in zijn gedragingen als regeerder over Atjeh veel te onafhankelijk was van den Gouv.-Generaal te Batavia. Dit zou reeds reden genoeg zijn geweest, om hem niet aan het hoofd van bestuur te laten, toen de Gouv.-Generaal het militair bestuur over Atjeh, door gewoon burgerlijk bestuur vervangen wilde. Bedanken voor zijn betrekking wilde Van der Heijden ook niet, op hoe "heusche wijze" hem dit ook aan de hand gedaan werd. Dus moest hij wel eervol "ontslagen" worden. *Dat* Generaal Van der Heijden wel met hooge, militaire hand in Atjeh geregeerd heeft, en er dingen zijn voorgevallen, tijdens zijn bestuur, en zonder door hem te zijn gestraft of tegen gegaan, is duidelijk genoeg. Wij hooren hier echter zelden het rechte uit en over Indië.

De Minister van Justitie heeft te kennen gegeven, dat hij minstens een half millioen meer zal noodig hebben, dan op de begrooting is opgebracht, vooral om de verbeterhuizen te laten verbeteren, en tot den aanbouw van nieuwe, of vergrooting der bestaande gevangenissen. Het kost ons jaarlijks een heele som om de dieven op te passen, en onze nette, wel ingerichte gevangenissen schijnen den misdadigers eer aan te trekken, dan af te schrikken. Men zou er bijna toe geleid worden om den dieven een voorstel te doen, dat zij zich behoorlijk bij de politie laten registreren, en dan tegen een vaste som per jaar, bij wijze van equivalent, het stelen na te laten. Het zou goedkooper uitkomen. Of zoo dit niet aangaat, dan moest men minstens beproeven de misdadigers het leven in de gevangenis, door schraal diëet en harden arbeid, zoo onaangenaam mogelijk te maken. Justitie is ook hier een duur departement.

Het handelstractaat met Frankrijk komt nu weer aan de orde. In elk geval hebben wij, door onze weigering om het eerste tractaat goed te keuren, niets verloren. Ook Frankrijk meent te zeer, dat Holland zich alles wil en moet laten welgevallen. Wij zullen, wordt de nu voorgestelde regeling aangenomen, op den voet der meestbegunstigde natien, voor zoover het handelstractaat betreft, gesteld worden.

Voor Hilversum is van anti-rev. zijde candidaat gesteld Baron Mackaij, burgemeester van Winterswijk. Met hem was door leden der anti.-rev. kiesvereeniging candidaat gesteld Graaf van Bijland, die 20 stemmen kreeg, tegen 21 voor Baron Mackaij. Getrouw aan de beginselen der partij, werd laatstgenoemde, ofschoon hij slechts één stem meer had dan Graaf van Bijland, als de candidaat voor Hilversum erkend. Dr. Kuijper was bij de nominatie-beraadslagingen tegenwoordig. Bij vorige verkiezingen hebben de Roomschen in dit district, voor den protestantschen anti-rev. candidaat gestemd, en zullen dit ook wel ditmaal doen, ofschoon hen van liberale zijde toegeroepen wordt, om met een eigen candidaat in het veld te komen. De verkiezing van Mackaij is vrij zeker.

ONZE KONING EN KONINGIN zijn heden per oorlogsboot *Gelk* van Vlissingen overgestoken naar Queensborough, en zullen vandaar per trein naar Londen vertrekken. Donderdag-avond zou de Koning dan de kouseband krijgen van de Koningin van Engeland. Z. M. is de zevende Oranjevorst, die der Orde de eer bewijst, om zich in haar te laten opnemen. Overigens kan de Nederlandsche Leeuw het best stellen zonder kouseband.

De vorstelijke familie van Waldeck-Pyrmont is den 22sten uit Duitschland te Middelburg gearriveerd, op reis naar Engeland. Als schoonouders des Konings zijn de Vorst en Vorstin met groote hartelijkheid in de Zeeuwen-stad ontvangen. Naar men vernemt, zal onze Koning op zijn terugreize Middelburg een bezoek brengen.

'S KONINGS besluit, dat de officieren van de landmacht rijlaarzen met sporen moeten dragen, zelfs als zij op een bal ten Hove verschijnen, baart nog al moeite. De dames klagen nog steeds, dat hare baljaponnen, door de sporen, aan flarden gescheurd worden, en hebben hun voornemen te kennen gegeven, met geen, dus gelaarsd en gespoord, officier meer te zullen dansen; de officieren klagen over den hoogen prijs der laarzen (£3 het paar!) en nu moet Z. M. er, tijdens zijn laatste bezoek in Amsterdam, over geklaagd hebben, dat de officieren der Schutterij *geen* rijlaarzen dragen. Deze laatste klacht vindt alleen weerklank in de harten der militaire laarzenmakers, die overigens reeds wel genoeg varen bij het Koninklijk besluit, omtrent het schoeisel zijner officieren.

KERKELIJK.—Ds. Gispen, pred. der Chr. Geref. te Amsterdam, en wel bekend ook door zijne degelijke artikelen in de *Bazuin*, het orgaan der Chr. Geref. (Afgescheiden), wijdt in genoemd bladeenige artikelen aan: "*Kerkherstel*" in de Ned. Herv. Kerk. Hij verwacht dat geenszins van de poginggen door Dr. Kuijper en geestverwanten in het werk gesteld, en meent dat het voor vele Gereformeerde predikanten in het Herv. Kerkgenootschap over eenige jaren "*een zware toer zal worden, om als eerlijk man een kansel te beklimmen* in de Ned. Herv. Kerk," vooral ook, omdat die predikanten vasthouden aan de Formulieren van Eenheid als rechtsbasis voor die Kerk, dat door het Kerkbestuur beslist ontkend, ja tegengestaan wordt. Hoe ook hierin verschillend van Dr. Kuijper, heeft Gispen voor dezen zelf het volgende woord van waardeering:

"De gereformeerden", zegt hij, "zouden niet dien invloed en die groote beteekenis gekregen hebben, zoo het God niet, in Zijne ondoorgrondelijke wijsheid behaagd had het hart van 66n man in Nederland tot hen te neigen; *een man, die door zijne buitengewone talenten de roem van iedere partij zou zijn, en die bijna alles in zich vereenigt wat een volksleider hebben moet. Zonder* DR. A. KUYPER *zou er geen Vrije Universiteit op gereformeerden grondslag zijn en geen Bibliotheca Reformata zijn.* De vrome mannen, die hun duizenden geven, en de aanzienlijken en rechtsgeleerden, die aan de zijde der gereformeerden zich thans scharen, *kunnen wel de krukken en steunsels, maar niet de ziel en de mond der gereformeerden zijn.*" Die mond is de theoloog, "*de prinsgemaal van de Koningin der Wetenschappen*, (de theologie)" en die "prins gemaal" is volgens Gispen, hier, dr. Kuyper. Zoo oordeelt een der meest bevoegde beoordeelaars in de Chr. Geref. Kerk. Of de tijden en toestanden in dit land ook veranderd zijn!

Hoe weinig krachtsontwikkeling er in moderne strekken op Kerkelijk gebied gevonden wordt blijkt o.a. uit het volgende: De gemeente Bakkeveen, in Friesland, is reeds geruimen tijd vacant omdat het traktement zoo gering is. Nu kan de gemeente honderd gulden (ruim £8) per jaar *extra* toelage krijgen als ook zij eenzelfde som extra kan bijdragen. Dit kan zij echter niet, schoon zij meer dan 500 leden telt en slechts £23 per jaar bijdraagt tot het predikantstraktement. Om die £8 jaarlijks aan rente te vinden is er een kapitaal noodig van ruim £200. Na maanden sukkelens hebben een aantal predikanten, modernen meestal, ruim £150 bijeen gekregen, doch er ontbreekt nog £50 aan de benoodigde som. Daarvoor wordt nu andermaal een beroep gedaan op "*alle belangstellenden in de godsdienstige Volksontwikkeling.*" En dat in het rijke Friesland! De gereformeerden zouden het sommetje in een korten tijd bijeen hebben. Ook de modernen, die *uit* het kerkgenootschappelijk verband treden, getroosten zich opofferingen.

Een schrijver (modern predikant) in de Kerkelijke Courant zich beklagende over de moeielijkheden, die de ouderlingen soms opwerpen bij de aanneming van lidmaten durft in gemoede vragen: "waartoe dienen de ouderlingen?" en laat er op volgen: "Men schaffe het *baantje* af, en er zal veel aan rust worden gewonnen in de kerk, die ons dierbaar is, en die wij, *door die soort van menschen* mede vooral, voor onze oogen moeten zien verwoesten en vernielen." Misschien komt de Synode zelf wel eerlang met een dusdanig voorstel.

In deze week worden de jaar-vergaderingen van het Utrechtsche Zendinggenootschap, der Ned. Herv. Predikanten Vereeniging en van de Confessioneele Vereeniging te Utrecht gehouden. Vrijdag in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen aldaar ook eene vergadering tot stichting van eene vereeniging tot bevordering der Zondagsrust onder leiding van Prof. Hofstede de Groot.

BERICHTEN. Sir Rowell Baxton, de president, en eenige leden van het Engelsche Landbouwkundig genootschap hebben verschillende plaatsen in ons land bezocht om de boerderij in oogenschouw te nemen. Zij moeten zich bijzonder verbaasd hebben over ons melkvee en groote aankoopen hebben willen doen voor de fokkerij in Engeland. Tijdig genoeg echter wist men hen aan het verstand te brengen dat er geen hoornvee uit Holland in Engeland gebracht mag worden dan om onmiddelijk, na aankomst, te worden geslacht. De teleurstelling was groot voor de voorname Engelsche landbouwkundigen op het vernemen dezer dwaze verbodsbepalingen. Men zal nu andermaal beproeven om de opheffing daarvan te verkrijgen.—Ook de uitvoer van ons vee naar Z. Afrika, via Engeland, wordt anders zoo goed als onmogelijk. Het Hollandsche melkvee is in Engeland zeer geprezen en gezocht.—UIT EEN VERTROUWBARE STATISTIEK is gebleken dat er in geen land ter wereld zoovveel tabak verbruikt wordt als in Holland, nl. *zes pond per jaar, per hoofd!* De Duitschers, als rookers welbekend, zijn kinderen in het dampen in vergelijking met de Hollanders; JULES VERNE, de bekende Fransche schrijver, die onlangs Holland een bezoek heeft gebracht, heeft thans een werk uitgegeven onder den titel van "*De Rotterdam à Copenhague.*"—TWINTIG DUIZEND kleine, kunstmatig geteelde zalmen zijn in den Rijn bij Arnhem en in den IJsel geplaatst; 5000 van hen met afgesneden vin als herkenningsteken. Volgens bekende wetten, keert de zalm na zijn wasdom in de zee te hebben verkregen, instinktmatig terug naar de rivieren waaruit hij zee gekomen heeft. Dikwijls worden er "gemerkte" zalmen gevangen nabij de plaatsen waar men de jonge visch aan den stroom heeft toevertrouwd.—DE COMMISSIE voor emigratie naar Zuid Afrika wordt door aanvragen om inlichtingen omtrent Transvaal overstelpt, en stelt zich voor de inlichtingen, die zij zelve verkregen heeft, eerlang door de pers publiek te maken. Aanmoediging, voor emigranten is het niet wat de Kaapsche correspondent van het Wageningsch Weekblad juist publiek gemaakt heeft omtrent een neef van dr. Jorissen in Transvaal, die bij den Magistraat van Port Elizabeth om hulp moest gaan vragen.—EEN "LAWAAI" noemt men onder de veenwerkers de gewone *strike* om meer loon bij minder werk. Zulk een "lawaai" waarin jenever de hoofdrol speelde is juist afgeloopen te Weerdingveld ten gunste der arbeiders.

ORANJE VRIJSTAAT.

DE VOLKSRAAD.

De rapporten der handelingen van den Volksraad in de *Express* gaan niet verder dan tot 8 dezer, dus eene week na het openen der zitting. Maar ze zijn ordentelijk uitvoerig en stelselmatig ingerigt, en die bijzonderheid heeft de goede bevolking te danken aan eene resolutie van den Volksraad, die de vrucht was eener langdurige discussie over de noodzakelijkheid om van de verrigtingen van dat ligchaam getrouwe aanteekening te doen. De resolutie luidt:—De Volksraad gehoord hebbende de missive van den heer C. Borckenhagen, aanbiedende uitvoerige notulen van de verrichtingen van dezen Raad in een bijblad van het weekblad *De Express*, wekelijks gedurende de Raadzitting te publiceeren; Overwegende dat het wenschelijk is, dat zoodanige uitvoerige notulen aan het publiek worden aangeboden; Besluit: Het aanbod van den heer Borckenhagen voor deze Zitting aan te nemen, en daarvoor £300 op de Begrooting te stellen.

Op Donderdag 4 Mei kwam de Neutraliteits-proklamatie, in betrekking tot de onlusten die thans ten noorden van West Grikwaland gevoerd worden, en waaraan men vreesde dat ook Vrijstaatsche burgers konden deelnemen, ter tafel. Er werd een heirleger van motien voorgesteld, met doel om de eventuele overtreders met geldboeten te bezoeken, van £50 tot £100 toe. Maar na veel wisseling van gevoelen bleek de meerderheid te zijn voor het volgende besluit; door den heer Vivier voorgesteld:—"Aangezien twisten tusschen Mankoroane, Massouw en andere naturellenopperhoofden aan de andere zijde van de Vaalrivier zijn uitgebroken; zoo besluit de Raad, ZHEd. den Staatspresident op te dragen eene neutraliteits proklamatie uit te vaardigen, en de burgers te gelasten, zich van alle, hetzij directe of indirekte inmenging in die twisten te onthouden."

Terstond nadat deze kwestie afgedaan was, kwam de Schutordonnantie weer aan de orde, en vervolgens hield de Raad zich bezig met aangelegenheden van binnenlandsch belang.

SIJNODE DER NED. GER. KERK.

Het Hoog Eerwaardig ligchaam opende zijne zitting op Donderdag, den 11den Mei, in de kerk te Bloemfontein. Toen de Moderator de geloofsbriefven opeischte, bleek het dat bijna al de leden tegenwoordig waren, behalve de predikant en ouderling van Harrismith, de predikant en ouderling van Edinburg, de ouderling van Frankfort en de predikant van Frankfort en de predikant van Hopestad. Al de geloofsbriefven werden in orde bevonden, en de Moderator verklaarde de vergadering voor wettig geconstituteerd, en verwelkomde onder anderen den Wel Eerw. heer van Broekhuijzen, den predikant van Ficksburg, die onlangs van Holland tot Zuid Afrika is teruggekeerd. Ook werden de Wel-Eerw. W. Murray en J. Krige, predikant uit de Kaapkolonie, als afgevaardigden van de zuster-kerk aldaar, met een hartelijk woord van den Voorzitter ontvangen.

De eigenlijke godsdienstige opening had plaats om 12 uur. De Staats-president en de voorzitter van den Volksraad, daartoe behoorlijk uitgenoodigd en binnen geleid, woonden haar bij. De gelegenheidsrede werd gehouden door den aftredenden moderator, ds. Van Heiningen, sprekende naar aanleiding van 2 Cor. v: 7 en 8.

In den namiddag ging men over tot het verkiezen van een Moderator. Met volstrekte meerderheid van stemmen wordt gekozen ds. Fraser, van Philippolis en tot Assessor ds. Olivier, van Bethulie. De Scriba, Ds. Meiring, nog niet verschenen zijnde, wordt Ds. Luckhoff van Fauresmith, voorloopig benoemd, en als zijn assistent, Ds. van Wijk, van Boshof. Daarop werd aan de afgevaardigden uit de Kaapkolonie, die tevens afgevaardigden zijn naar de Transvaal, gelegenheid gegeven een woord tot de vergadering te rigten. Ds. Murray, van Worcester, bragt de groeten over van de Zuster-kerk, spreekt zijn genoegen uit over den vooruitgang van de Vrijstaatsche kerk, vertrouwt dat de innigste banden tusschen beide kerken zullen blijven bestaan en beveelt onder anderen het Doofstommen Instituut te Worcester ten sterkste aan. Ds. Krige van Caledon volgt hem met een hartelijk woord, de Normaalschool voor de aandacht der vergadering brengende, en vraagt voor zichzelven en zijn medeafgevaardigde naar de Z. A. Republiek, de voorbede der Synode. De Moderator brengt den dank der Vergadering aan deze broeders toe voor de belangstelling welke de kerk in de Kolonie steeds betoont aan die in den Vrijstaat, waarop de vergadering met gebed gesloten wordt.

Den geheelen volgenden dag, Vrijdag, wordt besteed aan het voorlezen der verslagen van den staat der godsdienst. Over het geheel waren die bemoedigend. Zelfs had men opgemerkt, dat de ondeugd der onmatigheid onder blanken eer aan 't af dan aan 't toenemen was, maar onder de zwarten juist het omgekeerde, en dat kwam omdat zich thans op alle geproklameerde wegen gelicenteerde drankhuizen bevinden, en dit gaf aanleiding tot een besluit om de aandacht van den Volksraad bij petitie daar op te vestigen. Zaturdag avond werd met de Gemeente eene conferentie gehouden.

ONDERSTEUNINGSFONDS VOOR DE TREKBOERREN.

Op 12 dezer hield de Commissie van dat fonds eene vergadering. Dr. Brill, de voorzitter, zeide dat deze vergadering belegd was om te beslissen wat gedaan moest worden onder de volgende omstandigheden: Gelijk bekend was, was er een som van £1,214 als een vast deposita in de Nationale Bank tegen een rente van 6 per cent. 's jaars. Die som, in den Vrijstaat bijeengebragt tot ondersteuning der Transvaalsche Trekboeren nu in de Portugeesche Kolonie Mossamedes gevestigd, had oorspronkelijk bedragen £1,336. Daarvan was £122 aan het Kaapsche Comité gezonden tot bestrijding der kosten van de terugreis van enkele Trekboeren. Daar de verdere gelden niet tot leniging van oogenblikkelijken nood vereischt worden, had de Commissie het vorige jaar besloten de voorhanden gelden tot een fonds te formen, waarvan de renten ten behoeve der Trekboeren zouden besteed worden. Sedert dien tijd had hij gecorrespondeerd met den Eerw. J. Lion Cachet, van Philipstown, en deze had alle inlichtingen gegeven, die de doctor mededeelde, maar die onzen lezers reeds bekend zijn. Daarop werden de volgende besluiten genomen:—De heer Abrahamsen stelt voor, "£1,000 als een vast deposita in de Nationale Bank te laten, en van de resteerende gelden (c. a. £280) £100 te schenken aan de behoeftige weduwen en weezen en het overige (na aftrek van onvermijdelijke kosten) te besteden tot het bouwen eener school."

Dr. Exton stelt voor, "den Hoofdregter, den Landdrost, en den Burgemeester van Bloemfontein uit te noodigen het trusteeschap van het kapitaal van £1,000 op zich te nemen, en den interest dezer som aan te wenden als een bijdrage tot het salaris van een predikant of schoolmeester voor de Trekboeren. Dat in geval de Trekboeren te eenigertijd geen verdere ondersteuning noodig hebben, de trustees gemagtigd zullen zijn kapitaal en renten voor een ander liefdadig doel te gebruiken."

VERDERE BERIGTEN.

ZH.E., de Staatspresident, heeft op Vrijdag den 12den de leden van den Volksraad, de hoofden der verschillende departementen en de verschillende predikanten die de synode bijwonen bij zich op diner ontvangen.

Men maakt zich zeer ongerust omtrent het lot van zekeren McDonald, de opzigter over jufvrouw Vissers plaats Lok, in de buurt van Jagersfontein. Zijn paard was zonder ruiter aangekomen; een der stijgbeugels en stijgriemen miste, en aan dezelfde zijde was het zadel vol krassen, terwijl ook de toom gebroken was. Men haalt zich allerhande pijnlijke mogelijkheden voor de verbeelding, en werkelijk kan het haast niet anders of er moet wat ernstiga gebeurd zijn. Vooral het feit dat hij £100 bij zich had maakt de zaak bedenkelijk.

De heeren Allan en Craddock hebben twee kaffers in hechtenis genomen die hun een diamant van 12 karaat te koop aanboden.

CORRESPONDENTIE.

[WIJ STELLEN ONS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ONZER CORRESPONDENTEN.—RED.]

Over Hexrivier, 20 Mei 1882.

Aan den Redakteur,

Mijnheer,—Voor het eerst in mijn leven wil ik u ook eens lastig vallen met een paar regelen. Reeds twee brieven heb ik gelezen in uw blad over het Vrijwillige Stelsel op scholen toegepast, geteekend door J. J. de Vos.

Teregt dat een boer hem daarop heeft geantwoord. Meent de heer de Vos, dat wij zotten zijn, die die petitie hebben geteekend? Voorwaar niet, een ieder heeft zijne eigene gevoelens, en kan die met regt uitspreken.

In zijn tweeden brief geeft hij een ontkennend antwoord. Hij meent niet dat wij zotten zijn, maar toont slechts aan hoe dat wij misleid worden. Vooreerst vraag ik, wat is een petitie? Een verzoekschrift dat aan het Gouvernement gezonden wordt. Mijn oordeel is; een zotte petitie wordt geteekend door zotten, en voorwaar, te Over Hexrivier zijn wij zoo ligt niet te misleiden, wij zijn zulke zotten niet. O neen, wat mij aangaat, lang heb ik op die petitie gewacht en ik heb haar met voorbedachtheid geteekend. Ik ben immers ook voor geleerdheid, en ik zeg, leert den bruine, leert den Kaffer, (maar tot daartoe en niet verder) tot daartoe dient het tot zijn geluk, en verder tot hovaardij.

Wij blijven het Gouvernement dankbaar voor ondersteuning aan scholen *maar* gelijk, en is dat u ergerlijk?

Nu, kom, ik weet, gij zijt niet zoo bekrompen; ik kan met u redeneren. Wij zullen niet spreken over onze kleine buurt, die slechts een kleine stip op de kaart uitmaakt, maar over ons land. Is het regt dat de bruinen in gelijke regten deelen met ons? Wie betaalt de zwaarste belastingen? Neemt slechts den accijns, waarover gij en ik zoo knorrig zijn, en waar zijn de anderen nog.

En behoort een Kaffer dan, die zijn 10s. hutbelasting met moeite betaalt, en een onzedelijk leven lijdt met zijn 10 à 12 vrouwen, gelijke regten te ontvangen, met de kinderen des lands waarop het Gouvernement rekenen kan. Schrijver, open toch uwe oogen, en zie dat er betrekkingen bekleed worden door bruinen, die onze kinderen moesten bekleeden, open uwe oogen eer het te laat is. En laten wij vragen, minder roodeloos geld te spanderen, in bruine scholen met Engelsch, aardrijkskunde en wat dies meer zij. Kunnen wij dat niet verkrijgen, ik verleid u niet, maar teeken met mij voor het Vrijwillig Stelsel.

EEN ANDERE BOER.

Richmond, 16de Mei 1882.

Aan den Redakteur.

Mijnheer,—Door onderstaande regelen in uw geëerd en veel gelezen blad te plaatsen, zult gij mij grootelijks verpligten. Door middel van dit schrijven, hoop ik, zal de waarheid aan den dag gelegd worden. De brief van "Experience," in uw blad gepubliceerd (van 11 Mei 1882), bevat geheel en al verkeerde voorstellingen van de werkelijke waarheid. "Experience" zegt in zijnen brief "dat indien de correspondent een weinig meer bescheidenheid bezat, zou hij op eenen beteren toon geschreven hebben." Ik kan niet inzien waarom er van bescheidenheid gesproken wordt. Bescheidenheid heeft hier niets met de zaak te doen. Het is eene voorstelling van de werkelijke waarheid. En kan de waarheid dan niet gezegd worden of men bezit geen *bescheidenheid?* De correspondent gaat verder en zegt: "Dit toont aan dat hij geen ondervinding heeft en ook geen Christelijk gevoel." Wanneer men de waarheid spreekt, en de ware voorstelling van zaken in het oog houdt, bezit men geen ondervinding of Christelijke gevoel. Dan moeten wij verstaan dat alleen zij die leugens en onwaarheid vermelden en vertellen, ondervinding hebben en een Christelijk gevoel besitten. Dat is geen logica, niet waar? En dus schijnt "Experience" niet iemand te zijn die logica bestudeerd heeft, want indien wel, zou hij zich niet alzoo uitgelaten hebben.

Verder spreekt "Experience" van den correspondent als iemand die nog altoos "de voeten heeft kunnen steken onder de tafel van ma en pa, enz." Dit is ook een publieke onwaarheid. Ik zou graag willen weten, wie "Experience" de verzekering gegeven heeft, dat dit correspondent niet zijne eigene huisvesting heeft en niet alreeds zijn eigen huis bestuurt, hetwelk de werkelijke waarheid is, en dat hij alreeds voor jaren doet.

Omtrent "Barmhartigheid geschieden enz., en de betrekking die hij bekleedt enz., valt er niet veel te zeggen. Die correspondent aan de *Graaff-Reinetter* bekleedt niet eene betrekking maar hij is wel een privaat man. Ook hier heeft de correspondent eene verkeerde voorstelling. Als privaat man, en bovenal nog daarbij als een vrij man, heeft hij regt om zich uit te laten over publieke dingen, zooals insolventies, enz., zoolang hij zich niet schuldig maakt aan beschendering van iemands karakter. En dit werd ook niet gedaan. Er werd maar slechts in dien brief gezegd. "Er schijnt geen onderscheid des persoons te zijn, want zelfs onze orgelist, J. L. Conradie, is bankroet." Is dit dan niet de waarheid? Was zijn naam dan niet gepubliceerd in de nieuwsbladen. En toch noemt "Experience" dit onbescheidenheid, en onchristelijkheid om dit mede te deelen. Ik zou "Experience" aanraden, om indien hij weer in nieuwsbladen wil schrijven, eerst te overdenken wat hij schrijft, en niet de waarheid te bedekken door onwaarheid. Er is meer dan een correspondent van de *Graaff-Reinetter* te Richmond, en "Experience" moet niet "which for which" nemen, gelijk hij nu reeds, zooals het mij voorkomt, gedaan heeft.

De correspondent ("Experience") schijnt niet iemand te zijn die goed bekend is met het negende gebod, anders zou hij niet zulke onwaarheden geschreven hebben.

Ik kan "Experience" ten slotte de verzekering geven dat ik die correspondent aan de *Graaff-Reinetter* ben en tevens een

ONAFHANKELIJK MAN.

GRAAFF-REINET.—Onze bedestonden worden goed bijgewoond. Verleden nacht weder mooi geregend. Onze straten worden eindelijk toch een weinig in orde gemaakt; maar het Xanthium Spinosum ziet men nog hier en daar.—Onze kandidaat Botha heeft groote kans om gekozen te worden en onze Engelsche vrienden spreken nu dikwijls van Bond en Patriot, een teeken dat die hen een doorn in 't oog zijn.—*Correspondent.*

HOPEFIELD 21 MEI, 1882.—Een droevig ongeluk heeft op den 19den plaats gehad te Dorenboom. De heer Robert Beard van Kapiteinskloof, distrikt Piketberg, die op Hemelvaartsdag de godsdienst alhier bijwoonde, is op zijn terugreis naar alle waarschijnlijkheid in de Bergrivier verdronken. Eén zijner paarden werd aan deze en het ander aan de andere zijde gevonden, maar den ruiter niet: en alhoewel de heer Visser van Klipbank en de heer Louw van Dorenboom den ganschen Zaturdag nasporingen in de rivier gedaan hebben is men er toch niet in geslaagd het lijk te vinden.—*Correspondent.*

GEORGE FINDLAY & CO.,

BIEDEN AAN TEGEN LAGE PRIJZEN:

Verlakt en Vertind Tuigbelegsel,

Als Leidsel Gespen, Dee Gespen, Ringen, Halter en Streng Vierkanten, Terrets, Kussenhoeken, Belegsel voor twee Paarden.

Ovaal Stalen Samson Heiningdraad,

De Sterkste, Taaiste en Buigzaamste HEININGDRAAD, die er te krijgen is.

G. F. & Co., een grooten voorraad van dit soort Draad ONTVANGEN hebbende, bieden het te KOOP aan tegen zeer verminderde prijzen. Monsters zullen op aanzoek gezonden worden.

KOOKKAGCHELS.

Van de beste Modellen, geschikt voor Hout en Steenkool, in grootten voor kleine en grooteFamilien, Hotels, Publieke Instellingen, enz. Gravuren en Prijzen op aanzoek.

IJZERPAKHUIZEN, 15 GRAVESTRAAT, KAAPSTAD.

AAN STRUISVOGELBOEREN EN VERKOOPERS.

DE HEER FREDERICK N. SALAMAN, zich in Kaapstad nedergezet hebbende, is bereid de HOOGSTE MARKTPRIJZEN te geven voor alle soorten Struisvederen.

Adres: de Heeren M. L. BENSUSAN & Co., Kasteelstraat, Kaapstad.

DE GROOTSTE VOORRAAD

VAN

MEUBELEN,

IN ZUID AFRIKA

88, 90 en 92, LANGMARKTSTRAAT, KAAPSTAD.

D. ISAACS & CO.

HEBBEN aan het Publiek van de Kaapstad en de Buiten Distrikten te berigten dat zij hunne Gebouwen aanmerkelijk vergroot hebben tot betere plaatsing van hun uitgebreiden voorraad, welken zij gerust kunnen aanbevelen, daar alle Artikelen van goed droog hout gemaakt zijn, geschikt voor dit klimaat. De zigenaars, vele jaren lang dezen handel gedreven hebbende, en kontante koopers op de Engelsche Markt zijnde, zijn in staat om te verkoopen:—

GOEDE MEUBELS tegen merkwaardig LAGE PRIJZEN. Daarenboven zullen zij ook voornemens VOOR KONTANT GELD te verkoopen, hetwelk hen in staat stelt aan hunne klanten het volle voordeel van kleine winsten te geven, daar er niets toegegeven wordt voor KWADE SCHULDEN.

Een groot assortiment van in de kolonie gemaakte Meubels en Stinkhouten Stoelen altijd voorhanden.

Het Publiek wordt uitgenoodigd tot het komen zien van hunnen voorraad en het vernemen van de prijzen.

LET OP HET ADRES:

De Zuid Afrikaansche Meubelbazaar

88, 90 en 92, Langemarktstraat, Kaapstad:

NB.—Op aanvraag zijn Geillustreerde Catalogussen te verkrijgen. Prijs Drie Shillings, welk geld zal worden terugbetaald aan den Kooper van een of ander Artikel.

AAN BOEREN.

R. M. ROSS & CO.

BIEDEN NU TE KOOP AAN:

Ransome's Ploegen, Enkele, Dubbele, Drie- en Viervoor.
Ransome's 342 Ploegen, met Balken en Wielen.
Ransome's 343 Ploegen.
Howard's Enkele, Dubbele, Drie- en Viervoor Ploegen.
Amerikaansche Ploegen, Nos. 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26.
Amerikaansche Heuvel Ploegen, 0.00. BL, A2.
R. M. ROSS & Co's verbeterde Dubbele Zweedsche Ploegen, met Hefboomen
R. M. ROSS & Co's Patente Wijngaard Paardenharken.
Howard's Zig-zag Eggen, voor Ligten en Zwaren Grond.
Scharen en toebehooren voor al de bovenstaande.

R. M. ROSS & Co's vertooning van Landbouwgereedschap, Stoommachinerie en is dagelijks open in hunne vertoonkamer.

R. M. ROSS & Co., STRANDSTRAAT, KAAPSTAD.

Belangrijke Kennisgeving.

DE Heer W. J. ESTERHUIZEN, van Kalabaskraal, zich van zijne beslommeringen wenschende te ontdoen, biedt bij dezen uit de Hand te Koop aan de Pacht, insluitende zijne 1ste Klasse Handels Bezigheid, enz., gelegen te Kalabaskraal, omtrent 5 minuten van de Spoorweg Statie. De Gebouwen zijn allen in extra staat van reparatie, en goed en hecht gebouwd, alsook Stallen en andere Buitengebouwen.

TERMEN ZEER BILLIJK.

Voor bijzonderheden vervoege men zich bij de Ondergeteekenden.

J. W. MOORREES, Jr. & Co.,

Afslagers, Malmesbury

HIGH SHERIFF'S SALES.

District of Stellenbosch.

In the suit between H. WALKER & Co., Plaintiffs, *vs.* JOHN ROGERS, Defendant.

IN Execution of the Judgment of the Supreme Court in the above Suit, a Sale will be held at Stellenbosch, on Tuesday, 30th May, of the following, viz:—1 Billiard Table and Cues, and a few articles Household Furniture.

JAMES M. CROSBY, High Sheriff.

19th May, 1882.

District of Robertson.

In the Suit between ATTWELL & COMPANY, Plaintiffs, *vs.* JOHN JAMES GEERINGH, Defendant.

IN Execution of the Judgment of the Supreme Court in the above Suit, a Sale will be held at Robertson, in the said District, on Saturday, the 3rd June next, of the following, viz.:—Two Teakwood Casks. One Spirit Still.

JAMES M. CROSBY, High Sheriff.

22nd May, 1882.

District of Robertson.

In the Suit between D. P. KRYNAUW & Co., Plaintiffs, *vs.* JOHN JAMES GEERINGH, Defendant.

IN Execution of the Judgment of the Supreme Court in the above Suit, a Sale will be held at Robertson, in the said District, on Saturday, 3rd June next, of the following, viz.:—A quantity of Corn and Meal, Sawing Bench, Circular Saws, &c.

JAMES M. CROSBY, High Sheriff.

22nd May, 1882.

Distrikt Stellenbosch.

In Zake tusschen H. WALKER & Co., Eischers, en JOHN ROGERS, Verweerder.

IN Executie van Gewijsde van het Hoog Geregtshof, in de bovengemelde Zaak, zal Verkooping worden gehouden te Stellenbosch, op Dingsdag, 30 Mei 1882, van de volgende Goederen, namelijk:—1 Billiardtafel met Queues, en eenig Huisraad.

JAMES M. CROSBY, Opperbaljuw.

19den Mei 1882.

Distrikt Robertson.

In Zake tusschen ATTWELL & COMPANY, Eischers, en JOHN JAMES GEERINGH, Verweerder.

IN Executie van Gewijsde van het Hoog Geregtshof in de bovengemelde Zaak, zal Verkooping worden gehouden te Robertson, op Zaturdag, den 3den Junij 1882, van de volgende Goederen, namelijk:—2 Kajateenhouten Vaten, 1 Brandewijn-ketel.

JAMES M. CROSBY, Opperbaljuw.

22sten Mei 1882.

Distrikt Robertson.

In Zake tusschen D. P. KRYNAUW & Co., Eischers, en JOHN JAMES GEERINGH, Verweerder.

IN Executie van Gewijsde van het Hoog Geregtshof in de bovengemelde Zaak, zal Verkooping worden gehouden te Robertson, op Zaturdag, den 3den Junij 1882, van de volgende Goederen, namelijk:—Eene hoeveelheid Koren en Meel, Zaagbank, Ronde Zagen, enz.

JAMES M. CROSBY, Opperbaljuw.

22sten Mei 1882.

Jones Cosnett & Ball

KAAPSTAD EN PORT ELIZABETH

Openbare Boekhouders, Auditeurs, Makelaars, Land- en Boedel-agenten

Administreren Boedels, Insolventen en andere. Maken Boeken op in en buiten de Stad. Sluiten Leeningen Koopen en verkoopen Aandeelen. Aanvaarden alle soorten van Agenturen. Alle briefwisseling geschiedt strikt geheim.

Kantoor: Kaapstad, CREWES Gebouwen, Adderleystraat, tegenover het Beursgebouw. Port Elizabeth: Lombard Chambers, Mainstraat.

Agenten voor de City of Glasgow Life Assurance Company.

Agenten voor de Guardian Fire and Life Insurance Company, Londen.

Isaac Horak de Villiers,

Prokureur, Notaris Publiek, Conveyancer Gezworen Translateur bij 't Hoog Geregtshof.

Kantoor:—St. George's Kamers, St. Georgesstraat, Kaapstad.

MONTAGU.

G. P. VAN ZIJL

Veiling-Afslager en Algemeen Agent.

Kantoor: Westelijke Provincie Bankgebouwen Montagu.

Westelijke Provincie Spoorweg.

TIJDTAFEL VAN AF 8 MEI 1882.

BEAUFORT-WESTSCHE HOOFDLIJN

HEEN. STATIONS	1 Via Stellenbosch.	2 Via Kraaifontein.	3 Via Stellenbosch.
Vertrek van [illegible]	a. m.	p. m.	p. m.
Kaapstad	8 0	12 30	3 45
Papendorp	8 4	12 35	3 49
Zoutrivier	8 7	12 42	3 52
Durbanweg	8 33	1 18	4 18
Kuilsrivier	8 42	...	4 29
Eersterivier	8 53	...	4 43
Lynedoch	9 6	...	4 53
Vredenburg	9 11	...	5 0
Boeman's Crossing	a	...	a
Stellenbosch	9 29	...	5 13
Kraaifontein	...	1 46	...
Mu